

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 189 (XXXIII) — Nr. 150

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 15 februarie 2021

SUMAR

Pagina

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE
ȘI JUSTIȚIE

Decizia nr. 31 din 7 decembrie 2020 (Completul pentru
soluționarea recursului în interesul legii) 2-16

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU SOLUȚIONAREA RECURSULUI ÎN INTERESUL LEGII

DECIZIA Nr. 31

din 7 decembrie 2020

Dosar nr. 2.551/1/2020

Corina-Alina Corbu	— președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Laura-Mihaela Ivanovici	— președintele Secției I civile
Marian Budă	— președintele Secției a II-a civile
Angelica Denisa Stănișor	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Andrei Claudiu Rus	— pentru președintele Secției penale
Cristina Truțescu	— judecător la Secția I civilă
Lavinia Dascălu	— judecător la Secția I civilă
Alina Iuliana Țuca	— judecător la Secția I civilă
Eugenia Pușcașiu	— judecător la Secția I civilă
Beatrice Ioana Nestor	— judecător la Secția I civilă
Andreia Liana Constanda	— judecător la Secția I civilă
Valentina Vrabie	— judecător la Secția a II-a civilă
Mărioara Isailă	— judecător la Secția a II-a civilă
Ruxandra Monica Duță	— judecător la Secția a II-a civilă
Mirela Polițeanu	— judecător la Secția a II-a civilă
Rodica Dorin	— judecător la Secția a II-a civilă
Veronica Magdalena Dănăilă	— judecător la Secția a II-a civilă
Claudia Marcela Canacheu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Iuliana Măiereanu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Adrian Remus Ghiculescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Cezar Hîncu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Ana Roxana Tudose	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Virginia Filipescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Leontina Șerban	— judecător la Secția penală
Francisca Maria Vasile	— judecător la Secția penală

1. Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii ce formează obiectul Dosarului nr. 2.551/1/2020 este constituit conform dispozițiilor art. 516 alin. (2) din Codul de procedură civilă și ale art. 34 alin. (3) lit. b) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna procuror Antonia Eleonora Constantin.

4. La ședința de judecată participă doamna magistrat-asistent Elena Adriana Stamatescu, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 35 din Regulament.

5. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a luat în examinare recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

6. Magistratul-asistent referă cu privire la obiectul recursului în interesul legii, precum și cu privire la faptul că la dosar au fost depuse hotărâri definitive contradictorii pronunțate de instanțele judecătorești, raportul întocmit de judecătorii-raportori, precum și punctul de vedere al Direcției legislație, studii, documentare și informatică juridică a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

7. Constatând că nu există chestiuni prealabile, doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele completului, acordă cuvântul reprezentantului procurorului general asupra recursului în interesul legii.

8. Doamna procuror Antonia Eleonora Constantin, rezumând orientările jurisprudențiale divergente identificate prin sesizare, apreciază că, în litera și spiritul legii, dispozițiile art. 51 alin. (2) teza întâi, alin. (3), (8), (9) și (11) din Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată, cu modificările și completările ulterioare, raportate la prevederile art. 2 din Normele cu privire la stabilirea pensiei de serviciu conform prevederilor Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, astfel cum a fost modificată și completată prin Legea nr. 7/2016 și Legea nr. 145/2017, aprobate prin Ordinul președintelui Curții de Conturi și al președintelui Casei Naționale de Pensii Publice nr. 285/138/2016, cu modificările și completările ulterioare, trebuie interpretate în sensul că persoanele care au îndeplinit funcția de auditor public extern în cadrul Curții de Conturi pentru o perioadă mai mare de 4 ani, dar mai mică de 14 ani și care, fiind eliberate din funcție din motive neimputabile lor, aveau o altă ocupație la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare ori la data pensionării nu pot beneficia de pensia de serviciu prevăzută de art. 51 alin. (3) din Legea nr. 94/1992.

9. Cât privește cea de-a doua problemă de drept, procurorul general apreciază că nu poate fi obligată Curtea de Conturi, în calitate de fost angajator, să elibereze adeverința-tip, prevăzută în anexa nr. 2 la normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, persoanelor care nu îndeplinesc condițiile prevăzute de lege sub aspectul vechimii minime în specialitatea de auditor public extern pentru a putea beneficia de pensia de serviciu.

10. În susținerea acestui punct de vedere expune argumentele cuprinse în sesizarea cu recurs în interesul legii și solicită pronunțarea unei hotărâri de unificare a practicii.

11. Doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele completului, declară dezbaterile închise, iar completul de judecată rămâne în pronunțare asupra recursului în interesul legii.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele:

I. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

12. La data de 24 septembrie 2020, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a

sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție cu soluționarea recursului în interesul legii vizând următoarele probleme de drept:

I. Interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 51 alin. (2) teza întâi, alin. (3), alin. (8), alin. (9) și alin. (11) din Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 94/1992), raportate la prevederile art. 2 din Normele cu privire la stabilirea pensiei de serviciu conform prevederilor Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, astfel cum a fost modificată și completată prin Legea nr. 7/2016 și Legea nr. 145/2017, aprobate prin Ordinul președintelui Curții de Conturi și al președintelui Casei Naționale de Pensii Publice nr. 285/138/2016, cu modificările și completările ulterioare (Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016), în ceea ce privește posibilitatea foștilor auditori publici externi care, la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare, aveau o altă ocupație, precum și a foștilor auditori publici externi care, la data solicitării, erau pensionari pentru limită de vârstă de a beneficia de pensia de serviciu prevăzută de art. 51 alin. (3) din Legea nr. 94/1992 pentru o vechime minimă de 4 ani în funcția de auditor public extern în cadrul Curții de Conturi.

II. Obligația Curții de Conturi de a elibera adeverința-tip, prevăzută la art. 51 alin. (14) din Legea nr. 94/1992, necesară în vederea stabilirii pensiei de serviciu persoanelor care nu îndeplinesc cerințele prevăzute de lege pentru a beneficia de pensia de serviciu în calitate de foști auditori publici externi.

13. Recursul în interesul legii a fost înregistrat la Înalta Curte de Casație și Justiție la 24 septembrie 2020, formându-se Dosarul nr. 2.551/1/2020, cu termen de soluționare la 7 decembrie 2020.

II. Prevederile legale supuse interpretării Înaltei Curți de Casație și Justiție

14. Înalta Curte de Casație și Justiție este chemată să interpreteze, în vederea aplicării unitare, următoarele prevederi legale:

15. Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată, cu modificările și completările ulterioare

Art. 51. — „(...) (2) Persoanele care au îndeplinit funcția de auditor public extern pe o durată de cel puțin 14 ani în cadrul Curții de Conturi beneficiază, la îndeplinirea condițiilor standard de pensionare prevăzute de legislația în vigoare privind sistemul public de pensii, de pensie de serviciu, în cuantum de 80% din baza de calcul reprezentată de media veniturilor brute lunare realizate, cu caracter permanent, corespunzătoare ultimelor 12 luni de activitate anterioare lunii în care se depune cererea de pensionare. (...)”

(3) De pensia de serviciu prevăzută la alin. (2) beneficiază și persoanele care au îndeplinit funcția de auditor public extern, la îndeplinirea condițiilor standard de pensionare prevăzute de legislația în vigoare privind sistemul public de pensii, din care la Curtea de Conturi minimum 4 ani, caz în care cuantumul pensiei prevăzut la alin. (2) va fi micșorat cu 1% pentru fiecare an care lipsește din vechimea de 14 ani. (...)”

(8) Persoanele care îndeplinesc condițiile de vechime în specialitate în cadrul Curții de Conturi, prevăzute la alin. (2), beneficiază, la îndeplinirea condițiilor standard de pensionare prevăzute de legislația în vigoare privind sistemul public de pensii, de pensie de serviciu, chiar dacă la data pensionării au avut sau au o altă ocupație. În acest caz, baza de calcul al pensiei de serviciu o reprezintă media veniturilor brute lunare din ultimele 12 luni anterioare lunii în care se depune cererea de pensionare, realizate de auditorii publici externi aflați în activitate în condiții identice de funcție, vechime, grad sau treaptă unde și-a desfășurat activitatea solicitantul, înaintea eliberării din funcția de auditor public extern.

(9) De prevederile alin. (8) pot beneficia numai persoanele care au fost eliberate din funcția de auditor public extern din cadrul Curții de Conturi din motive neimputabile acestora. (...)”

(11) De pensie de serviciu beneficiază și auditorii publici externi care, la data solicitării acestei pensii, sunt pensionari pentru limită de vârstă în sistemul public de pensii. În acest caz, cuantumul pensiei de serviciu este de 80% din baza de calcul reprezentată de media veniturilor brute lunare determinată potrivit alin. (2), realizate de un auditor public extern în activitate, în condiții identice de funcție, vechime, grad sau treaptă. (...)”

(14) Elementele necesare stabilirii pensiei de serviciu prevăzute de prezenta lege referitoare la vechimea în funcția de auditor public extern și baza de calcul al pensiei se dovedesc cu document eliberat de către Curtea de Conturi, pe răspunderea acesteia. (...)”

16. Normele cu privire la stabilirea pensiei de serviciu conform prevederilor Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, astfel cum a fost modificată și completată prin Legea nr. 7/2016 și Legea nr. 145/2017, aprobate prin Ordinul președintelui Curții de Conturi și al președintelui Casei Naționale de Pensii Publice nr. 285/138/2016, cu modificările și completările ulterioare

Art. 2. — „De pensia de serviciu prevăzută de Lege beneficiază următoarele categorii de persoane:

a) auditorii publici externi care îndeplinesc condițiile de pensionare prevăzute de legislația privind sistemul public de pensii în vigoare, respectiv vârsta standard de pensionare și stagiul minim de cotizare, prevăzute în anexa nr. 5 la Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, și care au realizat în cadrul Curții de Conturi, în această calitate, o vechime în specialitate de 14 ani sau mai mult;

b) auditorii publici externi care îndeplinesc condițiile de pensionare prevăzute de legislația privind sistemul public de pensii în vigoare, respectiv vârsta standard de pensionare și stagiul minim de cotizare, prevăzute în anexa nr. 5 la Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, și care au realizat o vechime în specialitate de cel puțin 4 ani în cadrul Curții de Conturi, în această calitate;

c) persoanele care îndeplinesc condițiile prevăzute la lit. a) și care, la data cererii de acordare a pensiei de serviciu în temeiul Legii au avut sau au o altă ocupație, numai dacă au fost eliberate din funcția de auditor public extern din cadrul Curții de Conturi din motive neimputabile acestora;

d) persoanele care la data solicitării pensiei de serviciu în temeiul Legii sunt pensionari pentru limită de vârstă în sistemul public de pensii și care îndeplinesc condițiile prevăzute la lit. a) sau b), după caz.”

III. Examenul jurisprudențial

17. Din verificarea jurisprudenței, ca urmare a sesizării din oficiu și la solicitarea ministrului justiției, s-a constatat caracterul neunitar al acesteia în ambele probleme de drept enunțate anterior.

A. Sub aspectul îndeplinirii condițiilor prevăzute de Legea nr. 94/1992, pentru a beneficia de pensia de serviciu

18. Într-o primă orientare jurisprudențială s-a considerat că vechimea minimă în specialitate prevăzută de art. 51 alin. (3) din Legea nr. 94/1992 este aplicabilă doar persoanelor care, la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare, aveau funcția de auditor public extern în cadrul Curții de Conturi, nu și persoanelor care, la data pensionării, au avut sau au o altă ocupație și nu au o vechime în specialitate de minimum 14 ani, întrucât prevederile art. 51 alin. (8) și (11) din Legea nr. 94/1992 trimit la alin. (2) al aceluiași articol, iar nu la prevederile alin. (3).

19. Aceste persoane pot beneficia de pensia de serviciu prevăzută de art. 51 alin. (2) din Legea nr. 94/1992 doar în

situația în care au realizat o vechime minimă de 14 ani în specialitatea de auditor public extern în cadrul Curții de Conturi, astfel cum această funcție este definită în art. 51 alin. (18) din legea anterior menționată și art. 1 alin. (2)—(4) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016.

20. Din interpretarea sistematică a diferitelor ipoteze prevăzute de art. 51 din Legea nr. 94/1992 rezultă că beneficiază de pensia de serviciu două categorii de persoane: cele care au îndeplinit funcția de auditor public extern pe o durată de cel puțin 14 ani în cadrul Curții de Conturi, indiferent dacă, la data pensionării, au avut sau au o altă ocupație [art. 51 alin. (2) și (8) din lege] și cele care, la îndeplinirea condițiilor standard de pensionare prevăzute de legislația privind sistemul public de pensii, aveau calitatea de auditor public extern și o vechime de minimum 4 ani în această specialitate [art. 51 alin. (3) din lege].

21. În ceea ce privește dispozițiile art. 51 alin. (11) din Legea nr. 94/1992, s-a arătat că acestea se referă tot la persoanele care, la data pensionării, au avut o altă ocupație, dar care, spre deosebire de cei menționați la alin. (8), sunt deja pensionari pentru limită de vârstă în sistemul public de pensii, ipoteza de reglementare cuprinsă în art. 51 alin. (11) fiind aceeași cu cea prevăzută în alin. (8), care se referă la persoanele care nu au calitatea de auditor public extern la data pensionării. Diferența constă doar în faptul că alin. (11) se referă la pensionarii din sistemul public de pensii, iar alin. (8) la persoanele care nu au calitatea de pensionari și solicită direct acordarea pensiei de serviciu. Or, singura diferență între cei menționați la alin. (8) și cei menționați la alin. (11) o constituie calitatea unora dintre aceștia de pensionari în sistemul public de pensii. Restul condițiilor de acordare a pensiei de serviciu rămân neschimbate, legiuitorul făcând expres trimitere la alin. (2), care impune și o vechime în specialitate de cel puțin 14 ani.

22. Așadar, posibilitatea acordării pensiei de serviciu pentru o vechime mai mică de 14 ani în funcția de auditor public extern în cadrul Curții de Conturi există numai pentru persoanele care îndeplinesc această funcție la data pensionării.

23. Prevederile art. 2 lit. b) și d) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016 nu completează prevederile legii în aplicarea căreia au fost date și nu pot fi interpretate decât în sensul că se referă la persoanele care au avut sau au, la data pensionării, funcția de auditor public extern.

24. În a doua orientare *jurisprudențială* s-a considerat că vechimea minimă în specialitate, prevăzută de art. 51 alin. (3) din Legea nr. 94/1992, este aplicabilă și persoanelor care solicită pensia de serviciu în temeiul alin. (8) și (11) ale aceluiași articol.

25. În motivarea acestor soluții s-a reținut că dispozițiile art. 51 alin. (3) din Legea nr. 94/1992 nu disting în privința perioadei în care s-a îndeplinit funcția de auditor public extern, iar din prevederile art. 2 lit. d) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016 rezultă că de pensia de serviciu prevăzută de lege beneficiază și persoanele care, la data solicitării acestei pensii, erau pensionari pentru limită de vârstă în sistemul public de pensii și care îndeplinesc condițiile prevăzute la lit. a) sau b), după caz.

B. Sub aspectul eliberării adeverinței-tip

26. Într-o primă orientare *jurisprudențială*, unele instanțe, fără a analiza încadrarea în vreuna dintre categoriile prevăzute de art. 51 alin. (2), (3), (8) și (11) din Legea nr. 94/1992, au obligat Curtea de Conturi la eliberarea adeverințelor-tip prevăzute de anexa nr. 2 la Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016.

27. Aceste instanțe au apreciat că, în toate situațiile, Curtea de Conturi are obligația de a elibera o adeverință cu privire la vechimea în muncă în funcția de auditor public extern, precum și cu privire la veniturile brute realizate în această funcție, nefiind în măsură să decidă dacă eliberează sau nu documentul

respectiv după cum apreciază că solicitantul îndeplinește sau nu condițiile pentru a beneficia de pensia de serviciu. Această competență revine exclusiv caselor teritoriale de pensii, iar, în caz de litigiu, instanțelor de judecată sesizate cu acțiuni având ca obiect stabilirea dreptului la pensia de serviciu.

28. Faptul că adeverința-tip poartă denumirea „*pentru stabilirea pensiei de serviciu*” nu îndreptățește Curtea de Conturi să refuze eliberarea acesteia în scopul verificării îndeplinirii condițiilor pentru a beneficia de pensia de serviciu, iar nu pentru stabilirea acestei pensii.

29. Răspunderea instituită de legiuitor în legătură cu emiterea acestor adeverințe nu justifică refuzul eliberării lor, reclamanții fiind îndreptățiți să li se ateste perioada în care și-au desfășurat activitatea în cadrul Curții de Conturi și veniturile plătite salariiilor cu funcții echivalente celor deținute.

30. În a doua orientare *jurisprudențială*, instanțele au verificat, în prealabil, dacă sunt îndeplinite condițiile pentru ca reclamanții să beneficieze de pensie de serviciu, apreciind că obligația Curții de Conturi de a elibera adeverința-tip, prevăzută în anexa nr. 2 la Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, există doar dacă aceste condiții sunt îndeplinite.

31. S-a argumentat că legea nu stabilește în sarcina Curții de Conturi o obligație abstractă, care să nu producă niciun rezultat, ci aceasta trebuie să ateste și baza de calcul al pensiei de serviciu, rezultat la care se poate ajunge doar dacă solicitantul îndeplinește condițiile prevăzute de lege, pentru a beneficia de pensia de serviciu.

32. Rolul adeverinței-tip este de a permite înscrierea la pensia de serviciu, iar nu verificarea ulterioară a îndeplinirii condițiilor de înscriere la o astfel de pensie.

33. De aceea, nu poate fi ignorată responsabilitatea pe care angajatorul o are la momentul eliberării adeverinței-tip, privind elementele necesare stabilirii pensiei de serviciu conform art. 51 alin. (14) din Legea nr. 94/1992 și art. 18 din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016.

IV. Opinia procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

34. Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție apreciază că este în litera și spiritul legii prima orientare *jurisprudențială*, în prima problemă de drept, respectiv cea de-a doua orientare *jurisprudențială*, în cazul celei de-a doua probleme de drept.

35. Expunând modificările succesive ale dispozițiilor supuse interpretării din Legea nr. 94/1992, procurorul general subliniază că pensia de serviciu pentru auditorii publici externi se reflectă în quantumul pensiei care, potrivit legii speciale, este determinat prin raportare la media veniturilor brute lunare realizate, cu caracter permanent, corespunzătoare ultimelor 12 luni de activitate anterioare lunii în care se depune cererea de pensionare, algoritm diferit de cel prevăzut de Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 263/2010*), în care quantumul pensiilor pentru limită de vârstă se determină pe baza punctajului mediu anual realizat de asigurat, înmulțit cu valoarea unui punct de pensie — art. 94 alin. (1).

36. Dreptul auditorilor publici externi la pensia de serviciu, în quantumul prevăzut de art. 51 alin. (2) teza întâi, alin. (3) și (4) din Legea nr. 94/1992, se naște la îndeplinirea condițiilor standard de pensionare prevăzute de legislația în vigoare privind sistemul public de pensii, referitoare la vârsta standard de pensionare și stagiul minim de cotizare prevăzute în anexa nr. 5 la Legea nr. 263/2010, condiționat însă de realizarea unei vechimi minime în specialitatea de auditor public extern, de 4 ani sau de 14 ani, după distincțiile conținute în art. 51 alin. (2) teza întâi și alin. (3) din Legea nr. 94/1992.

37. De asemenea, dreptul la pensia de serviciu a fost recunoscut și persoanelor care, la îndeplinirea condițiilor

standard de pensionare prevăzute de legislația în vigoare privind sistemul public de pensii, au avut sau au o altă ocupație, precum și foștilor auditori publici externi care, la data solicitării pensiei de serviciu, sunt pensionari pentru limită de vârstă în sistemul public de pensii.

38. Divergența de jurisprudență corespunzătoare primei probleme de drept este determinată de conținutul normativ neclar al dispozițiilor art. 51 alin. (2), (3), (8), (9) și (11) din Legea nr. 94/1992, respectiv art. 2 lit. a)—d) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, în ceea ce privește posibilitatea foștilor auditori publici externi care, la data solicitării pensiei de serviciu, au o altă ocupație sau sunt pensionari pentru limită de vârstă în sistemul public de pensii și care au o vechime în specialitate mai mare de 4 ani, dar mai mică de 14 ani, de a beneficia de pensia de serviciu prevăzută de art. 51 alin. (3) din Legea nr. 94/1992.

39. Soluționarea acestei probleme de drept presupune a se determina dacă vechimea minimă în specialitatea de auditor public extern prevăzută de alin. (3) este aplicabilă și în ipotezele prevăzute de alin. (8) și (9), respectiv alin. (11) ale art. 51 din Legea nr. 94/1992.

40. *Cea de-a doua problemă de drept* pune în discuție posibilitatea fostului angajator (Curtea de Conturi) de a stabili el însuși îndreptățirea reclamanților la obținerea unei pensii de serviciu și de a refuza emiterea adeverințelor-tip prevăzute în anexa nr. 2 la Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, atunci când constată, raportat la situația juridică concretă a fiecărui solicitant, că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege sub aspectul vechimii minime în specialitatea de auditor public extern.

41. Procurorul general apreciază că soluționarea primei probleme de drept trebuie circumscrisă metodei de interpretare logico-sistematică și teleologică a legii.

42. Astfel, art. 51 alin. (2) din Legea nr. 94/1992 stabilește, cu titlu general, condițiile pentru ca auditorii publici externi să beneficieze de pensia de serviciu, respectiv: (1) îndeplinirea condițiilor standard de pensionare sub aspectul vârstei standard de pensionare și al stagiului minim de cotizare, prevăzute în anexa nr. 5 la Legea nr. 263/2010, și (2) realizarea unei vechimi în specialitate de 14 ani sau mai mult.

43. Aceasta este ipoteza persoanelor care, la îndeplinirea condițiilor standard de pensionare, au funcția de auditor public extern.

44. În această privință există o perfectă concordanță între art. 51 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 94/1992 și art. 2 lit. a) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016.

45. Norma de excepție, conținută de art. 51 alin. (3) din Legea nr. 94/1992, vizează, în mod evident, persoanele care, la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare, își desfășoară activitatea în cadrul Curții de Conturi, în calitate de auditori publici externi, derogarea de la prevederile alin. (2) operând doar în privința vechimii minime în specialitate, care, în această ipoteză, este redusă de la 14 ani la 4 ani, consecința constând în micșorarea cuantumului pensiei cu un procent de 1% pentru fiecare an care lipsește din vechimea de 14 ani.

46. Circumstanțierea *ad personam* din art. 2 lit. b) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016 este susținută de interpretarea logică și gramaticală a art. 51 alin. (3) din Legea nr. 94/1992, sintagma „*la îndeplinirea condițiilor standard de pensionare*” având rolul de a circumstanția temporal persoanele care beneficiază de pensia de serviciu pentru o vechime minimă de 4 ani la Curtea de Conturi, respectiv persoanele care, la îndeplinirea cumulativă a cerințelor referitoare la vârsta standard de pensionare, stagiul minim de cotizare și vechimea minimă în specialitate, de 4 ani, aveau și calitatea de auditori publici externi.

47. Această interpretare a textului corespunde expunerii de motive a Legii nr. 7/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi (*Legea nr. 7/2016*), în care este indicat scopul reinstaurării pensiilor de serviciu pentru auditorii publici externi, și anume recompensarea interdicțiilor și incompatibilităților specifice profesiei.

48. A treia ipoteză în care este recunoscut dreptul la pensia de serviciu prevăzută de art. 51 alin. (2) din Legea nr. 94/1992 este cea a persoanelor care, la îndeplinirea condițiilor standard de pensionare, aveau o altă ocupație și care au fost eliberate din funcția de auditor public extern din motive neimputabile [art. 51 alin. (8) teza întâi și alin. (9) din Legea nr. 94/1992].

49. În acest caz, potrivit art. 51 alin. (8) teza a doua, baza de calcul al pensiei de serviciu o reprezintă media veniturilor brute lunare din ultimele 12 luni anterioare lunii în care se depune cererea de pensionare, realizate de auditorii publici externi aflați în activitate în condiții identice de funcție, vechime, grad sau treaptă unde și-a desfășurat activitatea solicitantul înaintea eliberării din funcția de auditor public extern.

50. Se observă că art. 51 alin. (8) teza întâi face trimitere la alin. (2) al aceluiași articol, care instituie condiția unei vechimi minime în specialitate, de 14 ani în cadrul Curții de Conturi, iar nu la alin. (3), care prevede o vechime minimă de 4 ani.

51. În măsura în care legiuitorul ar fi dorit ca de pensia de serviciu să beneficieze și persoanele care au îndeplinit funcția de auditor public extern cel puțin 4 ani, ar fi prevăzută acest aspect în alin. (8), pe calea unei trimiteri exprese la prevederile alineatului care consacră această posibilitate.

52. De asemenea se observă că teza a doua a alin. (8) al art. 51, în care este reglementată baza de calcul al pensiei de serviciu, în ipoteza foștilor auditori publici externi care se pensionează din alte profesii/ocupații, nu mai prevede reducerea cu un procent de 1% pentru fiecare an ce lipsește din vechimea minimă în specialitate de până la 14 ani, de unde rezultă că intenția legiuitorului a fost în sensul acordării beneficiului pensiei de serviciu, în această ipoteză, doar pentru vechimea minimă în specialitate de 14 ani.

53. Din această perspectivă, există o perfectă concordanță între interpretarea dată prevederilor art. 51 alin. (8) din Legea nr. 94/1992 și ipoteza reglementată de art. 2 lit. c) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, care se referă la persoanele care îndeplinesc condițiile prevăzute la lit. a) și care, la data cererii de acordare a pensiei de serviciu în temeiul Legii nr. 94/1992, au avut sau au o altă ocupație, numai dacă au fost eliberate din funcția de auditor public extern din cadrul Curții de Conturi din motive neimputabile.

54. În fine, a patra ipoteză reglementată de art. 51 din Legea nr. 94/1992 este cea prevăzută de alin. (11), referitoare la auditorii publici externi care, la data solicitării pensiei de serviciu, sunt pensionari pentru limită de vârstă în sistemul public de pensii.

55. În privința acestora din urmă, condițiile standard de pensionare sunt *ab initio* îndeplinite, de vreme ce foștii auditori publici externi beneficiază de pensie pentru limită de vârstă în sistemul public de pensii.

56. Însă textul art. 51 alin. (11) teza întâi este lacunar în ceea ce privește condiția vechimii minime în specialitate, fiind identificate două interpretări. Fie că această condiție vizează vechimea minimă de 14 ani, prevăzută la alin. (2), de vreme ce teza a doua din alin. (11) trimite la algoritmul de calcul al pensiei de serviciu stabilit în alin. (2), fie că vechimea minimă în specialitate poate fi și de 4 ani, de vreme ce teza întâi din alin. (11) nu distinge, această interpretare coroborându-se cu art. 2 lit. d) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, care permite o vechime minimă de 14 ani sau 4 ani, după caz.

57. În măsura în care se consideră că prevederile art. 51 alin. (11) teza întâi din Legea nr. 94/1992 se completează exclusiv cu alin. (2), nu și cu alin. (3) al aceluiași articol, în ceea ce privește condiția vechimii minime în specialitate, prevederile art. 2 lit. d) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016 apar ca fiind edictate cu încălcarea principiului ierarhiei actelor normative.

58. Dimpotrivă, interpretarea coroborată a prevederilor art. 51 alin. (11) din Legea nr. 94/1992 cu art. 2 lit. d) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016 și cerința ca orice act de interpretare să aibă ca finalitate aplicarea normei, nu neaplicarea acesteia, chiar și parțială, impune ca, în cazul alin. (11) teza întâi, trimiterea completă să fie considerată atât la alin. (2), cât și la alin. (3) al aceluiași articol. Așadar, în considerarea soluției oferite de Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016 și din coroborarea acestora cu prevederile art. 51 alin. (11) din Legea nr. 94/1992, trebuie să se considere că de pensia de serviciu prevăzută de această lege beneficiază foștii auditori publici externi care, la data solicitării acestei pensii, sunt pensionari pentru limita de vârstă din sistemul public de pensii și care, la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare, ocupau funcția de auditor public extern și aveau o vechime în specialitate de cel puțin 4 ani în cadrul Curții de Conturi, în această calitate.

59. Această din urmă interpretare asigură un tratament juridic egal pentru situații juridice care, în raport cu scopul reglementării, în ansamblu, sunt identice.

60. În concluzie, din interpretarea sistematică a dispozițiilor art. 51 alin. (2), (3), (8) și (11) din Legea nr. 94/1992, coroborate cu prevederile art. 2 din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, rezultă următoarele categorii de beneficiari ai pensiei de serviciu prevăzute de Legea nr. 94/1992:

a) persoanele care, după data intrării în vigoare a Legii nr. 7/2016, au îndeplinit sau îndeplinesc condițiile standard de pensionare prevăzute de legislația în vigoare privind sistemul public de pensii și care, la data îndeplinirii acestor condiții, aveau/au ocupația de auditor public extern, cu o vechime minimă în specialitate de 14 ani sau, respectiv, 4 ani, în acest din urmă caz cuantumul pensiei de serviciu fiind diminuat cu 1% pentru fiecare an care lipsește din vechimea de 14 ani [art. 51 alin. (2) și (3) din Legea nr. 94/1992 și art. 2 lit. a) și b) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016];

b) persoanele care, după data intrării în vigoare a Legii nr. 7/2016, au îndeplinit sau îndeplinesc condițiile standard de pensionare prevăzute de legislația în vigoare privind sistemul public de pensii și care, la data îndeplinirii acestor condiții, aveau/au o altă ocupație, dar care au realizat, ca auditor public extern (controlor financiar), o vechime minimă în specialitate de 14 ani, dacă au fost eliberate din funcția de auditor public extern din motive neimputabile lor [art. 51 alin. (8) raportat la art. 51 alin. (2) din Legea nr. 94/1992 și art. 2 lit. c) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016];

c) foștii auditori publici externi care, la data intrării în vigoare a Legii nr. 7/2016, aveau calitatea de pensionari în sistemul public de pensii, cu pensii pentru limită de vârstă, și în privința cărora trebuie distins în funcție de ocupația avută la data pensionării, astfel:

(i) cei care, la data pensionării, îndeplineau funcția de auditor public extern, caz în care pensia de serviciu poate fi recunoscută în aceleași condiții ca pentru auditorii publici externi care se pensionează ori s-au pensionat după data intrării în vigoare a Legii nr. 7/2016, pentru o vechime minimă în specialitate de 14 ani sau, respectiv, 4 ani, în acest din urmă caz cuantumul pensiei de serviciu fiind diminuat cu 1% pentru fiecare an care lipsește din vechimea minimă de 14 ani [art. 51 alin. (11) raportat la alin. (2) din

Legea nr. 94/1992 și art. 2 lit. d) raportat la lit. a) sau b) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016];

(ii) cei care, la data pensionării, aveau o altă ocupație, caz în care pensia de serviciu poate fi recunoscută pentru o vechime minimă în specialitate de 14 ani, întocmai celor care se pensionează după intrarea în vigoare a Legii nr. 7/2016 [art. 51 alin. (11) raportat la alin. (8) și alin. (2) ale aceluiași articol din Legea nr. 94/1992, coroborat cu art. 2 lit. d) raportat la art. 2 lit. a) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016].

61. Se află în afara acestor ipoteze legale și nu pot beneficia de pensia de serviciu prevăzută de art. 51 alin. (3) din Legea nr. 94/1992 persoanele care, la data pensionării/îndeplinirii condițiilor standard de pensionare, au avut/au o altă ocupație decât aceea de auditor public extern și au o vechime în această specialitate mai mică de 14 ani, întrucât, pe de o parte, astfel cum s-a arătat în precedent, dispozițiile art. 51 alin. (8) teza întâi din Legea nr. 94/1992 trimit, sub aspectul condițiilor referitoare la vechimea în specialitate, la prevederile alin. (2), iar nu la cele ale alin. (3) al aceluiași articol, iar, pe de altă parte, criteriul ocupației avute la data pensionării (anterioară Legii nr. 7/2016) ori, după caz, la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare prevăzute de legislația aplicabilă în privința sistemului public de pensii (ulterioară intrării în vigoare a Legii nr. 7/2016) nu poate fi lipsit de orice eficiență juridică.

62. Această modalitate de aplicare a legii rezultă și din interpretarea literală a dispozițiilor art. 51 alin. (8) din Legea nr. 94/1992, precum și a întregului art. 2 din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016.

63. Recunoscând beneficiul la pensia de serviciu, art. 51 alin. (8) din Legea nr. 94/1992 arată că de aceasta pot beneficia și foștii auditori publici externi care, la data pensionării, „*au avut sau au o altă ocupație*” și trimite la condițiile de vechime minimă în specialitate, de 14 ani, prevăzută de alin. (2) al aceluiași articol.

64. Aceeași concluzie se desprinde și din interpretarea literală a dispozițiilor art. 2 din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/135/2016.

65. Astfel, indicând categoriile de persoane care pot beneficia de pensia de serviciu prevăzută de Legea nr. 94/1992, art. 2 lit. a) și b) îi indică mai întâi pe „auditorii publici externi” care îndeplinesc condițiile de pensionare prevăzute de legislația privind sistemul public de pensii în vigoare, respectiv vârsta standard de pensionare și stagiul minim de cotizare, prevăzute în anexa nr. 5 la Legea nr. 263/2010.

66. Altfel spus, pensia de serviciu se stabilește, în aceste două ipoteze, în considerarea unei vechimi minime în specialitate de 14 și, respectiv, de 4 ani, pentru auditorii publici externi care, la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare, ocupau aceste funcții.

67. Dimpotrivă, atunci când se statuează în privința foștilor auditori publici externi, art. 2 lit. c) și d) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016 se referă la „persoanele” care, la data solicitării pensiei de serviciu, fie au o altă ocupație, fiind anterior eliberate din funcția de auditor public extern pentru motive neimputabile lor [lit. c)], fie, la aceeași dată, sunt pensionari pentru limită de vârstă în sistemul public de pensii [lit. d)].

68. Pentru cei dintâi, dreptul la pensia de serviciu este recunoscut în condițiile prevăzute de art. 2 lit. a) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, după cum rezultă și din trimiterea art. 51 alin. (8) din Legea nr. 94/1992 la alin. (2) al aceluiași articol.

69. Așadar, pot beneficia de pensia de serviciu prevăzută de Legea nr. 94/1992 foștii auditori publici externi care, la data

îndeplinirii condițiilor standard de pensionare, aveau/au o altă ocupație și au realizat o vechime în specialitate de minimum 14 ani.

70. *Per a contrario*, acest beneficiu nu este recunoscut nici de Legea nr. 94/1992 și nici de Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016 foștilor auditori publici externi care, la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare, aveau o altă ocupație și au realizat o vechime în specialitate mai mică de 14 ani.

71. Pentru persoanele care, la data solicitării pensiei de serviciu, sunt pensionari pentru limită de vârstă, trebuie distins după cum îndeplinesc sau nu condițiile prevăzute la lit. a) sau b) a art. 2 din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, criteriul unei vechimi minime în specialitate fiind operabil astfel:

— foștii auditori publici externi care s-au pensionat anterior Legii nr. 7/2016 din această funcție pot beneficia de pensia de serviciu dacă au realizat o vechime minimă de 14 ani ori, după caz, de 4 ani în specialitate [ipoteza prevăzută de art. 2 lit. a) sau b) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016];

— foștii auditori publici externi care s-au pensionat anterior Legii nr. 7/2016, iar la data pensionării aveau o altă ocupație, pot beneficia de pensia de serviciu, dacă au realizat o vechime minimă în specialitate de 14 ani [ipoteza prevăzută de art. 2 lit. a) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016].

72. În acest fel se asigură identitate de tratament juridic în privința recunoașterii beneficiului pensiei de serviciu pentru foștii auditori publici externi pensionați atât anterior, cât și ulterior Legii nr. 7/2016 și care, la data pensionării ori, după caz, a îndeplinirii condițiilor de pensionare, aveau altă ocupație.

73. *În ce privește cea de-a doua problemă de drept*, procurorul general a apreciat că soluționarea acesteia ar trebui să aibă în vedere faptul că Legea nr. 94/1992 și Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016 impun emitentului adevărului-tip atestarea încadrării solicitantului în una dintre ipotezele în care poate beneficia de pensia de serviciu, emitentul adevărului (fostul angajator) fiind răspunzător pentru corectitudinea și legalitatea datelor cuprinse în documentele care stau la baza întocmirii dosarului de pensionare și cele necesare calculului pensiei de serviciu.

74. În cazul stabilirii pensiilor de serviciu nu este vorba despre o adevăriniță emisă de angajator în executarea obligației sale generale, instituite în Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Codul muncii*), de a elibera, la cerere, toate documentele care atestă calitatea de salariat pe care a avut-o solicitantul, ci de eliberarea unei adevărinițe-tip pentru înscrierea la pensia de serviciu și stabilirea elementelor salariale care constituie baza de calcul al acesteia, prin indicarea mediei veniturilor brute lunare realizate, cu caracter permanent, corespunzătoare ultimelor 12 luni de activitate anterioare lunii în care se depune cererea de pensionare (în cazul auditorilor publici externi aflați în activitate), fie prin indicarea aceleiași baze de calcul al pensiei, prin raportare la veniturile realizate de auditorii publici externi aflați în condiții identice de vechime, funcție, grad sau treaptă, unde și-a desfășurat activitatea solicitantul, fost auditor public extern, eliberat din funcție din motive neimputabile sau beneficiar al unei pensii pentru limită de vârstă stabilite în sistemul public de pensii.

75. Or, adevărinița-tip pentru stabilirea pensiei de serviciu conform Legii nr. 94/1992 trebuie eliberată numai în situația în care, în urma verificărilor, fostul angajator ajunge la concluzia că solicitantul îndeplinește condițiile pentru înscrierea la această categorie de pensie și completează toate rubricile.

76. Emiterea adevăriniței-tip implică o operațiune prealabilă de interpretare a legii și încadrare a situației juridice concrete aduse în atenția fostului angajator, ceea ce depășește, în mod evident, simpla operațiune de atestare/comunicare a elementelor ce rezultă din evidențele sale proprii sub aspectul

vechimmii în specialitate realizate de fiecare solicitant, astfel cum sunt situațiile din dreptul comun, în care, în temeiul art. 125 din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare, art. 34 alin. (5) și art. 40 alin. (2) lit. h) din Codul muncii, fostul angajator comunică caselor teritoriale de pensii date, elemente și informații în vederea stabilirii drepturilor de pensie.

77. Astfel, în temeiul dreptului comun, Curtea de Conturi ar putea să comunice exclusiv datele și informațiile care rezultă din propriile evidențe privind vechimea realizată de fiecare solicitant în funcția de auditor public extern și alte funcții asimilate, potrivit art. 1 alin. (2)—(4) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, fără vreo altă încadrare juridică sau indicare a bazei de calcul al pensiei de serviciu.

78. În schimb, atunci când i se solicită eliberarea adevăriniței-tip prevăzute de legislația specială, în vederea stabilirii pensiei de serviciu, Curtea de Conturi, răspunzând de exactitatea și legalitatea datelor comunicate, poate refuza emiterea acestui document persoanelor care nu se încadrează în ipotezele prevăzute de art. 51 alin. (2), (3), (8) și (11) din Legea nr. 94/1992 și art. 2 din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, un atare refuz fiind justificat de rolul adevăriniței-tip la constituirea dosarului de pensionare și răspunderea fostului angajator în ceea ce privește indicarea elementelor necesare stabilirii pensiei de serviciu.

79. În concluzie, procurorul general apreciază că:

I. *În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 51 alin. (2) teza întâi, alin. (3), (8), (9) și (11) din Legea nr. 94/1992, raportate la prevederile art. 2 din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, persoanele care au îndeplinit funcția de auditor public extern în cadrul Curții de Conturi pentru o perioadă mai mare de 4 ani, dar mai mică de 14 ani, și care, fiind eliberate din funcție din motive neimputabile lor, aveau o altă ocupație, la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare ori la data pensionării, nu pot beneficia de pensia de serviciu prevăzută de art. 51 alin. (3) din lege.*

II. *În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 51 alin. (14) din Legea nr. 94/1992 și art. 18 din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, Curtea de Conturi (fost angajator) nu este obligată să elibereze adevărinița-tip prevăzută în anexa nr. 2 la norme persoanelor care nu îndeplinesc condițiile prevăzute de lege sub aspectul vechimmii minime în specialitatea de auditor public extern pentru a putea beneficia de pensia de serviciu.*

V. Opinia exprimată de Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică a Înaltei Curți de Casație și Justiție

80. Opinia exprimată *cu privire la prima problemă de drept* a fost că, în urma aplicării coroborate a regulilor de interpretare juridică a dispozițiilor art. 51 alin. (2), (3), (8), (9) și (11) din Legea nr. 94/1992 — cu mențiunea că se apreciază ca fiind prevalente dispozițiile legii în raport cu prevederile normelor date în aplicarea sa, având în vedere principiul ierarhiei actelor normative —, s-ar putea desprinde concluzia potrivit căreia importantă este îndeplinirea condițiilor de vechime fie de minimum 4 ani, fie de minimum 14 ani în funcția de auditor public extern în cadrul Curții de Conturi, fără să aibă relevanță dacă persoana care a îndeplinit respectivele condiții de vechime în specialitatea menționată se afla efectiv/nu se mai afla în funcția de auditor public extern la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare prevăzute de legislația în vigoare privind sistemul public de pensii, respectiv la data pensionării pentru limită de vârstă în respectivul sistem, cu respectarea, bineînțeles, a condiției ca eliberarea din funcția de auditor public extern să se fi realizat din motive neimputabile.

81. Legea nu impune *expressis verbis* condiția ca persoana care a exercitat funcția de auditor public extern o anumită perioadă din cele prevăzute pentru deschiderea vocației la pensia de serviciu să fi fost în funcția respectivă la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare prevăzute de legislația în vigoare privind sistemul public de pensii; or, *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*.

82. Referitor la cea de-a doua problemă de drept s-a apreciat că adevărul-tip pentru stabilirea pensiei de serviciu se eliberează numai acelor persoane care îndeplinesc condițiile prevăzute de lege pentru a beneficia de o astfel de pensie, reglementările fiind clare în acest sens, atât timp cât respectivul document trebuie să cuprindă elementele necesare stabilirii pensiei de serviciu în favoarea persoanelor care au exercitat funcția de auditor public extern în cadrul Curții de Conturi, iar responsabilitatea asupra aspectelor pe care trebuie să le cuprindă respectiva adevărul-tip revine emitentului acesteia.

83. Desigur că instituția angajatoare este obligată să emită documentele necesare stabilirii pensiei în sistemul public de pensii oricărui angajat sau fost angajat al său care dorește să facă dovada activității sale în cadrul respectivei instituții, însă adevărul-tip pentru stabilirea pensiei de serviciu nu poate fi eliberată decât persoanelor care îndeplinesc condițiile prevăzute de lege pentru a beneficia de acest tip de pensie.

VI. Jurisprudența Curții Constituționale

84. Din verificările efectuate rezultă că instanța de contencios constituțional s-a pronunțat asupra constituționalității dispozițiilor art. 51 alin. (8) din Legea nr. 94/1992 prin Decizia nr. 470 din 17 septembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 143 din 24 februarie 2020, respingând, ca neîntemeiată, excepția invocată.

85. Curtea a reținut că: „23. (...) în succesiunea în timp a legislației în materia pensiei de serviciu pentru auditorii publici externi ai Curții de Conturi s-au creat diferite ipoteze prin care această categorie a beneficiat și beneficiază, după caz, de un asemenea sistem de pensie de serviciu, desigur cu îndeplinirea anumitor condiții stabilite prin normele legale de către legiuitor. Prin urmare, în ceea ce privește aspectele referitoare la persoanele ce intră sub incidența Legii nr. 94/1992, în general, precum și cele care beneficiază de pensia de serviciu în virtutea acestei legi, Curtea reține că acestea sunt chestiuni ce țin de îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege în decursul timpului, fiecare având particularitatea sa, iar interpretarea și aplicarea acestor norme în spețe concrete este de competența celor îndrituiți cu verificarea îndeplinirii condițiilor necesare în vederea stabilirii în concret a situațiilor ce se circumscriu normelor legale în materie, desigur având în vedere întreg cadrul legislativ. 24. Față de această împrejurare, Curtea observă că principiul constituțional al egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție, este respectat doar atunci când părțile se găsesc în situații identice sau egale, care impun și justifică același tratament juridic și, deci, instituirea aceluiași regim juridic. *Per a contrario*, când acestea se află în situații diferite, regimul juridic aplicabil fiecăreia nu poate fi decât diferit, soluție legislativă care nu contravine, ci, dimpotrivă, decurge logic din chiar principiul enunțat (Decizia nr. 192 din 31 martie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 527 din 21 iunie 2005). Ar fi contrar principiului egalității în fața legii să se pretindă uniformitate acolo unde există diferențe clare și obiective de situație sau, după caz, de regim juridic aplicabil (Decizia nr. 782 din 12 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 406 din 15 iunie 2009). Atât prin jurisprudența Curții Constituționale (Decizia nr. 545 din 28 aprilie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 473 din 6 iulie 2011), cât și prin cea a Curții Europene a Drepturilor Omului (Hotărârea din 28 octombrie 1987, pronunțată în Cauza

Inze împotriva Austriei, paragraful 41), s-a statuat că dreptul de a nu fi discriminat, garantat de Constituție, respectiv de Convenție, este încălcat nu numai atunci când statele tratează în mod diferit persoane aflate în situații analoge, fără a exista justificări obiective și rezonabile, ci și atunci când statele omit să trateze diferit, tot fără a exista justificări obiective și rezonabile, persoane aflate în situații diferite. 25. De asemenea, Curtea reține că, astfel cum a statuat în jurisprudența sa, respectarea egalității în drepturi, precum și a obligației de nediscriminare presupune luarea în considerare a tratamentului pe care legea îl prevede față de cei cărora li se aplică în decursul perioadei în care reglementările sale sunt în vigoare, iar nu în raport cu efectele produse prin reglementările legale anterioare. Reglementările juridice succesive pot prezenta în mod firesc diferențe determinate de condițiile obiective în care ele au fost adoptate (a se vedea Decizia nr. 20 din 2 februarie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 72 din 18 februarie 2000, Decizia nr. 820 din 9 noiembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 39 din 18 ianuarie 2007, Decizia nr. 1.541 din 25 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 30 din 13 ianuarie 2011, sau Decizia nr. 1.062 din 11 decembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 56 din 24 ianuarie 2013). 26. (...) Curtea reține că situația diferită în care se află cetățenii în funcție de reglementarea aplicabilă potrivit principiului *tempus regit actum* nu poate fi privită ca o încălcare a dispozițiilor constituționale care consacră egalitatea în fața legii și a autorităților publice fără privilegiu și discriminări (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 583 din 13 septembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 881 din 3 noiembrie 2016, paragraful 22). (...) 28. Prin urmare, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 51 alin. (8) din Legea nr. 94/1992, în raport cu dispozițiile constituționale și internaționale referitoare la egalitatea în drepturi și la nediscriminare, prin prisma art. 11 alin. (2) și art. 20 alin. (1) din Constituție, urmează a fi respinsă ca neîntemeiată. (...) 33. Prin urmare, aplicând considerentele de principiu reținute atât de instanța de contencios constituțional, cât și de instanța de la Strasbourg în materie de bunuri, raportat la dreptul la un anumit quantum al pensiei, Curtea constată că în discuție nu este vorba despre quantumul pensiei contributive, ci suplimentul din partea statului, astfel că nu se poate reține pretinsa neconstituționalitate a prevederilor art. 51 alin. (8) din Legea nr. 94/1992, în raport cu dispozițiile convenționale și internaționale referitoare la protecția bunurilor, prin prisma art. 11 alin. (2) și art. 20 din Constituție. (...)”

VII. Opinia judecătorilor-raportori

86. Judecătorii-raportori, constatând admisibilă sesizarea cu recurs în interesul legii, au apreciat că foștii auditori publici externi care, la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare, aveau o altă ocupație, precum și foștii auditori publici externi care, la data solicitării, erau pensionari pentru limită de vârstă, ieșiți la pensie din altă ocupație, nu pot beneficia de pensia de serviciu prevăzută de art. 51 alin. (3) din Legea nr. 94/1992 pentru o vechime minimă de 4 ani în funcția de auditor public extern în cadrul Curții de Conturi și că nu există obligația Curții de Conturi de a elibera adevărul-tip, necesară în vederea stabilirii pensiei de serviciu, persoanelor care nu îndeplinesc cerințele prevăzute de lege pentru a beneficia de pensia de serviciu, în calitate de foști auditori publici externi.

VIII. Înalta Curte de Casație și Justiție

87. Examinând sesizarea cu recurs în interesul legii, raportul întocmit de judecătorii-raportori și dispozițiile legale ce se solicită a fi interpretate în mod unitar, reține următoarele:

Asupra admisibilității recursului în interesul legii

88. Verificând regularitatea sesizării, se constată că Înalta Curte de Casație și Justiție a fost legal sesizată de procurorul

general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, care, potrivit dispozițiilor art. 514 din Codul de procedură civilă, are legitimare procesuală pentru declanșarea acestui mecanism de unificare a practicii, în scopul interpretării și aplicării unitare a legii de către instanțele judecătorești.

89. Referitor la cerințele de admisibilitate a recursului în interesul legii, art. 515 din Codul de procedură civilă prevede astfel: „Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecării au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii.”

90. Din cuprinsul normei anterior menționate rezultă următoarele condiții ce trebuie îndeplinite cumulativ pentru ca recursul în interesul legii să fie admisibil:

- sesizarea să aibă ca obiect o problemă de drept;
- problema de drept să fi fost dezlegată diferit de instanțele judecătorești;
- dovada soluționării diferite de către instanțele judecătorești să se realizeze prin hotărâri judecătorești definitive;
- hotărârile judecătorești definitive să fie anexate cererii.

91. Din analiza memoriului de sesizare cu recurs în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, precum și a documentelor atașate reiese îndeplinirea cerințelor formale de admisibilitate enunțate în precedent.

92. În legătură cu prima condiție, problema de drept supusă dezbaterii pe calea recursului în interesul legii trebuie să fie una reală și consistentă, generând posibilitatea interpretării, în mod diferit, a unui text de lege, determinat de caracterul îndoielnic, imperfect (lacunar) sau necorelat cu alte dispoziții legale al normei respective și determinând, astfel, premisele unei jurisprudențe neunitare.

93. Nu în ultimul rând, nu trebuie omis că, și în cazul impreciziei edictării unei dispoziții legale, judecătorul cauzei este obligat să o soluționeze prin raportare la textul de lege incident, neputându-se prevala de faptul că „legea nu prevede, este neclară sau incompletă”. În caz contrar, ar fi susceptibil de denegare de dreptate, refuzul de judecată fiind interzis prin art. 5 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

94. Dispozițiile legale evocate de procurorul general, în raport cu care s-a apreciat necesitatea sesizării cu recurs în interesul legii, prezintă, cu privire la ambele probleme de drept, deficiențe de edictare, care pot și au și generat interpretări diferite de către instanțele naționale.

95. Astfel, primul punct din memoriu supune dezbaterii interpretarea unor dispoziții legale — art. 51 alin. (2), (3), (8) și (11) din Legea nr. 94/1992, cu referire la art. 2 din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016 — care interesează în cazul a două categorii de solicitanți ai pensiei de serviciu: cei care, la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare, aveau o altă ocupație, respectiv cei care, la data solicitării pensiei de serviciu, erau deja pensionari pentru limită de vârstă în sistemul public de pensii.

96. Caracterul imprecis al regulilor de punctuație folosite în cazul art. 51 alin. (3) din Legea nr. 94/1992 și lipsa, din conținutul alin. (11), a mențiunilor vizând vechimea în specialitate în cadrul Curții de Conturi, combinat cu un algoritm de calcul al pensiei de serviciu, în cazul celor deja pensionați la data solicitării acestui tip de pensie, care se raportează la regulile de calcul pentru cei care au o vechime în specialitate de cel puțin 14 ani, sunt de natură să genereze confuzie atât în legătură cu persoanele care pot beneficia de pensia de serviciu, raportat la ocupația pe care o aveau la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare/la data pensionării, cât și cu condițiile de vechime necesare pentru invocarea acestui beneficiu, evident în cazul celor care au

activat în cadrul acestei instituții o perioadă de 4 ani, dar mai mică de 14 ani.

97. Cea de-a doua problemă de drept supune dezbaterii obligația Curții de Conturi de a emite celor care nu îndeplinesc condițiile acordării pensiei de serviciu adeverința-tip prevăzută de art. 9 alin. (3) lit. c) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, ca document justificativ necesar pentru stabilirea acestei pensii, conform art. 51 alin. (14) din Legea nr. 94/1992.

98. Dificultatea interpretării textelor de lege provine din lipsa caracterului explicit al unei astfel de obligații în sarcina fostului angajator, suprapus cu dispozițiile legale de drept comun în materie, care reglementează atribuțiile caselor teritoriale de pensii în stabilirea pensiei, inclusiv a celei de serviciu — art. 51 alin. (16) din Legea nr. 94/1992 și art. 15 din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, cu referire la art. 104 alin. (2) și art. 106 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 —, dar și obligația angajatorului de a elibera documentele care să ateste activitatea desfășurată de solicitantul actului, durata activității, salariul, vechimea în muncă, în meserie și specialitate — art. 34 alin. (5) și art. 40 alin. (2) lit. h) din Codul muncii.

99. În alți termeni, s-ar putea considera că, raportând emiterea adeverinței-tip la verificarea îndeplinirii condițiilor pentru acordarea pensiei de serviciu de către angajator, s-ar permite acestuia din urmă să se substituie organismului care decide în legătură cu pensia respectivă, și anume caselor teritoriale de pensii.

100. Totodată, de vreme ce angajatorul este obligat, potrivit dispozițiilor legale de drept comun enunțate mai sus, să emită documentele referitoare la calitatea de salariat și la alte elemente derivate din această calitate, independent de orice verificări în legătură cu cererile la baza cărora stau astfel de documente, în egală măsură, s-ar putea aprecia că o obligație similară există și în ceea ce privește eliberarea adeverinței-tip, care reprezintă tot un document necesar soluționării unei cereri asupra căreia emitentul nu are putere de decizie.

101. În concluzie, prima condiție de admisibilitate este îndeplinită, memoriul procurorului general aducând în discuție dispoziții legale al căror conținut neclar și lacunar impune explicitarea acestora, în scopul unei interpretări unitare prin intermediul mecanismului de unificare.

102. În ceea ce privește cea de-a doua condiție de admisibilitate, referitoare la dezlegarea diferită dată de instanțe asupra aceleiași probleme de drept, se impun mai multe observații.

103. Jurisprudența neunitară semnalată prin memoriul de recurs în interesul legii s-a creat în litigii având ca obiect obligarea Curții de Conturi, conform art. 51 alin. (14) din Legea nr. 94/1992, să elibereze adeverința-tip pentru înscrierea la pensia de serviciu, unele acțiuni având și un capăt distinct de cerere, privind constatarea îndeplinirii de către reclamant a condițiilor pentru acordarea pensiei respective.

104. Procesele declanșate au avut ca premisă refuzul angajatorului de a emite adeverința-tip celor care nu îndeplinesc condițiile prevăzute de lege pentru a accede la pensia de serviciu.

105. Raportat la limitele investiției, unele instanțe au considerat că obligația instituției sus-menționate, de eliberare a adeverinței-tip, subzistă în condițiile dreptului comun, independent de orice verificări ale fostului angajator, sens în care au dispus obligarea Curții de Conturi la eliberarea documentului solicitat, fără să mai procedeze la cercetarea acestor condiții, în timp ce alte instanțe au apreciat că angajatorul este îndrituit să procedeze la analizarea condițiilor legale de acordare a pensiei de serviciu, cu consecința respingerii cererilor persoanelor care nu justificau vechimea în specialitate reglementată de lege pentru a pretinde acest beneficiu (14 ani) sau care, în cazul unei vechimi de cel puțin 4 ani, dar mai mică de 14 ani, nu erau angajați ai Curții de Conturi la data îndeplinirii condițiilor de pensionare. Aceste din

urmă instanțe au procedat ele însele la verificarea cerințelor legale pentru acordarea pensiei de serviciu, raportat la dispozițiile art. 51 din Legea nr. 94/1992 și art. 2 din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016.

106. Instanțele care au analizat condițiile legale pentru acordarea pensiei de serviciu au pronunțat, la rândul lor, două soluții definitive diferite, care au generat declanșarea mecanismului de unificare în raport cu prima problemă de drept, referitoare la posibilitatea foștilor auditori publici externi care, la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare, aveau o altă ocupație, precum și a foștilor auditori publici externi care, la data solicitării, erau pensionari pentru limită de vârstă de a beneficia de pensia de serviciu prevăzută de art. 51 alin. (3) din Legea nr. 94/1992 în forma actuală, pentru o vechime minimă de 4 ani în funcția de auditor public extern în cadrul Curții de Conturi.

107. Astfel, într-o primă orientare jurisprudențială s-a considerat că pot beneficia de pensie de serviciu, pentru o vechime în specialitate de 4 ani, cei care, la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare/la data pensionării din sistemul public de pensii, erau angajați ai Curții de Conturi (Decizia nr. 1.609 din 13 aprilie 2018 a Curții de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale; deciziile nr. 60 din 30 ianuarie 2018 și nr. 183 din 26 martie 2019 ale Curții de Apel Timișoara — Secția litigii de muncă și asigurări sociale; Decizia nr. 838 din 1 aprilie 2019 a Curții de Apel Craiova — Secția I civilă; Sentința nr. 570 din 24 aprilie 2017 a Tribunalului Argeș — Secția civilă, rămasă definitivă prin Decizia nr. 1.280/R/-CONT din 7 noiembrie 2017 a Curții de Apel Pitești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal; Decizia nr. 75 A din 20 februarie 2019 a Curții de Apel Târgu Mureș — Secția I civilă; Sentința civilă nr. 495 din 20 septembrie 2017 a Tribunalului Teleorman — Secția conflicte de muncă, asigurări sociale, contencios administrativ și fiscal, rămasă definitivă prin Decizia nr. 639 din 6 februarie 2018 a Curții de Apel București — Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal; Decizia nr. 420 CM din 10 decembrie 2018 a Curții de Apel Constanța — Secția I civilă; Sentința nr. 3.046 din 30 octombrie 2018 a Tribunalului Cluj — Secția mixtă de contencios administrativ și fiscal, de conflicte de muncă și asigurări sociale, rămasă definitivă prin Decizia nr. 622 A din 19 aprilie 2019 a Curții de Apel Cluj — Secția a IV-a pentru litigii de muncă și asigurări sociale; Decizia nr. 1.075 din 10 octombrie 2018 a Curții de Apel Timișoara — Secția litigii de muncă și asigurări sociale).

108. Dimpotrivă, alte instanțe au apreciat că beneficiază de pensie de serviciu toți cei cu o vechime în specialitate de 4 ani, indiferent dacă erau sau nu angajați ai Curții de Conturi la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare/la data pensionării din sistemul public de pensii (Sentința nr. 8.474 din 20 noiembrie 2018 a Tribunalului București — Secția a VII-a conflicte de muncă și asigurări sociale, rămasă definitivă prin Decizia nr. 2.529/7 mai 2019 a Curții de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale; Decizia nr. 351 din 4 iunie 2019 a Curții de Apel Iași — Secția litigii de muncă și asigurări sociale).

109. Cum s-a arătat deja, din perspectiva celei de-a doua probleme de drept, referitoare la obligația Curții de Conturi de a elibera adevărta-tip prevăzută la art. 51 alin. (14) din Legea nr. 94/1992 și celor care nu îndeplinesc cerințele prevăzute de lege pentru a beneficia de pensia de serviciu în calitate de foști auditori publici externi, într-o primă orientare jurisprudențială s-a reținut că o astfel de obligație subzistă, întrucât emitentul nu se poate substitui decidentului acordării pensiei respective și are o astfel de obligație în temeiul dreptului comun, privind eliberarea actelor necesare stabilirii pensiei (Decizia nr. 1.984 din 8 mai 2018 a Curții de Apel București — Secția a VII-a civilă pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale; Sentința nr. 233 din 21 martie 2019 a Tribunalului Vaslui — Secția civilă, rămasă definitivă prin Decizia nr. 351 din 4 iunie 2019 a Curții de Apel Iași — Secția litigii de muncă și asigurări sociale; Decizia

nr. 5.573 din 14 noiembrie 2017 a Curții de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale).

110. În sens contrar, alte instanțe au reținut că, în ipoteza adevărta-tip, acest document nu este echivalent cu actele care atestă raporturile de muncă dintre salariat și angajator și elementele derivate — funcția, durata raporturilor de muncă, salarizarea — pentru care Curtea de Conturi are obligația eliberării în temeiul dreptului comun, ci atestă chiar îndeplinirea condițiilor pentru a se accede la pensia de serviciu, fiind necesar să fie completate toate rubricile tipizatului. Această operațiune implică obligația emitentului, care eliberează adevărta-tip pe propria răspundere, să procedeze la verificarea condițiilor prevăzute de lege în vederea stabilirii pensiei de serviciu (hotărârile judecătorești menționate în paragraful 107, precum și Decizia nr. 257 din 25 aprilie 2018 a Curții de Apel Suceava — Secția I civilă).

111. În dovedirea acestei din urmă opinii jurisprudențiale au fost atașate și hotărâri judecătorești definitive în cuprinsul cărora nu s-au tratat, în mod explicit, atribuțiile Curții de Conturi la emiterea documentului reglementat de art. 51 alin. (14) din Legea nr. 94/1992, în raport cu care să se decidă dacă există posibilitatea unui refuz de eliberare din partea acestei instituții, justificat de neîndeplinirea condițiilor legale în persoana solicitantului actului. Obligația fostului angajator de a efectua asemenea verificări se deduce însă din soluțiile pronunțate de instanțe, care au respins sau au confirmat, în calea de atac, respingerea cererii formulate de reclamant, privind obligarea Curții de Conturi la eliberarea adevărta-tip, în ipoteza în care solicitantul nu întrunea condițiile legale pentru acordarea pensiei de serviciu.

112. În concluzie, și cea de-a doua condiție de admisibilitate este îndeplinită, problemele de drept relevate în sesizare primind dezlegări diferite din partea instanțelor naționale.

113. Referitor la cerința existenței unor hotărâri definitive în dovedirea orientărilor diferite ale practicii judiciare, și această condiție de admisibilitate este realizată, actul de sesizare fiind însoțit de hotărâri judecătorești definitive relevante pentru problemele de drept deduse interpretării.

114. Sub acest aspect se constată că procesele în care au fost pronunțate hotărârile judecătorești atașate au fost considerate fie litigii în materia asigurărilor sociale, fie în materia contenciosului administrativ (refuzul eliberării unui act administrativ), fiind judecate atât în primă instanță, cât și în calea de atac de secțiile specializate în litigii de muncă sau contencios administrativ, după caz. În plus, în niciunul dintre aceste litigii nu s-au ridicat probleme legate de necompetența materială (incluzând-o și pe cea funcțională) a instanțelor de judecată.

115. Întrucât obiectul interpretării, pe calea recursului în interesul legii, nu îl formează competența instanțelor judecătorești în soluționarea acestui tip de procese, Înalta Curte de Casație și Justiție nu poate dezlega o astfel de chestiune.

116. Cu toate acestea, reține că, indiferent ce s-ar considera în legătură cu natura litigiului, ca fiind de drept al muncii sau în contencios administrativ, și, subsecvent, cu competența materială de primă instanță în soluționarea proceselor respective, în ambele cazuri, curțile de apel sunt abilitate să se pronunțe în ultimă instanță.

117. În sensul celor menționate mai sus se au în vedere dispozițiile art. 15 din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016 cu referire la art. 153—155 din Legea nr. 263/2010 și art. 96 pct. 4 din Codul de procedură civilă, pentru ipoteza în care litigiul este considerat a fi în domeniul asigurărilor sociale, respectiv dispozițiile art. 1 alin. (1), art. 8 alin. (1), art. 18 alin. (1), art. 20 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, cu referire la art. 96 pct. 3 din Codul de procedură civilă, pentru cazul în care litigiul se consideră a fi în contencios administrativ.

118. În fine, și ultima condiție de admisibilitate este îndeplinită, actul de sesizare fiind însoțit de hotărârile judecătorești definitive evocate în precedent.

Asupra fondului recursului în interesul legii

119. Recursul în interesul legii deduce interpretării două probleme de drept, prima dintre acestea fiind pusă în contextul a două categorii de solicitanți ai pensiei de serviciu prevăzute în art. 51 alin. (3) din Legea nr. 94/1992, astfel încât, în realitate, i se subsumează tot atâtea teme care necesită dezlegare prin intermediul mecanismului de unificare propus de procurorul general.

120. Astfel, punctul I din memoriu se referă la posibilitatea foștilor auditori publici externi care, la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare, aveau o altă ocupație, precum și a foștilor auditori publici externi care, la data solicitării, erau pensionari pentru limită de vârstă de a beneficia de pensia de serviciu reglementată de art. 51 alin. (3) din actul normativ susmenționat, pentru o vechime minimă de 4 ani în funcția de auditor public extern în cadrul Curții de Conturi.

121. În ceea ce privește *cea dintâi categorie de solicitanți, într-o primă orientare jurisprudențială* s-a considerat, din interpretarea coroborată a dispozițiilor art. 51 alin. (2) teza întâi, alin. (3), (8) și (11) din Legea nr. 94/1992, modificată prin Legea nr. 7/2016, și art. 2 din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, că aceia care aveau o altă ocupație, la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare, puteau beneficia de pensia de serviciu doar în cazul unei vechimi integrale de 14 ani, ca auditor public extern în cadrul Curții de Conturi, nu și în cazul unei vechimi cuprinse între 4 și 14 ani. Aceste persoane cad sub incidența alin. (8) din textul de lege menționat, având o altă ocupație la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare, alineat care face trimitere la condiția vechimii în specialitate în cadrul Curții de Conturi, prevăzută în alin. (2), respectiv de minimum 14 ani, precum și la algoritmul de calcul al pensiei pentru cei cu 14 ani vechime. În același sens sunt și dispozițiile art. 2 lit. c) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, date în aplicarea legii, care impun vechimea în specialitate de cel puțin 14 ani pentru persoanele care nu mai aveau calitatea de auditor public extern la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare. Alin. (3) din art. 51 vizează persoanele care au calitatea de auditor public extern la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare și, ca atare, doar cei care erau în funcție la data respectivă pot beneficia de pensie de serviciu și pentru o vechime între 4 și 14 ani, într-un quantum diminuat cu 1% pentru fiecare an care lipsește din vechimea de 14 ani. În concluzie, din analiza textelor de lege enunțate rezultă că beneficiarii pensiei de serviciu se împart în două categorii: a) persoanele care au fost încadrate în funcții de controlor financiar/auditor public extern, foști salariați ai Curții de Conturi, care, la data intrării în vigoare a Legii nr. 7/2016, aveau calitatea de pensionari în sistemul public de pensii, cu pensii pentru limită de vârstă în plată, al căror drept la pensia de serviciu este reglementat de art. 51 alin. (11) din Legea nr. 94/1992; b) persoanele care, după data intrării în vigoare a Legii nr. 7/2016, au îndeplinit sau îndeplinesc condițiile standard de pensionare prevăzute de legislația în vigoare privind sistemul public de pensii. Din această ultimă categorie fac parte atât persoanele care aveau ocupația de auditor public extern în cadrul Curții de Conturi, pentru care dreptul la pensia de serviciu este reglementat de prevederile art. 51 alin. (2) și (3) din Legea nr. 94/1992, dar și cele care aveau altă ocupație, pentru care dreptul la pensia de serviciu este reglementat de prevederile art. 51 alin. (8). S-a mai reținut că aceia care îndeplinesc condițiile standard de pensionare după intrarea în vigoare a Legii nr. 7/2016 nu se pot prevala de dispozițiile art. 51 alin. (11), pentru a pretinde că vechimea minimă de 14 ani nu este necesară, întrucât acest text de lege nu adaugă o categorie nouă de persoane beneficiare ale pensiei de serviciu în sistem, având doar scopul de a confirma că drepturile recunoscute persoanelor care îndeplinesc condițiile prevăzute de art. 51

alin. (2), (3) sau (8) pot fi invocate și de cei care s-au pensionat pentru limită de vârstă înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 7/2016, recunoscându-le dreptul la acordarea unei pensii de serviciu în condițiile legii.

122. În sens contrar, *în cea de-a doua orientare jurisprudențială, privind aceeași categorie de solicitanți, respectiv cei care, la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare, aveau altă ocupație*, s-a considerat că pot beneficia de pensia de serviciu prevăzută de art. 51 alin. (3) din Legea nr. 94/1992 și cei cu o vechime în specialitate cuprinsă între 4 ani și 14 ani. În argumentarea acestei soluții s-a reținut că alin. (3) nu distinge în ceea ce privește condițiile de vechime, iar dispozițiile art. 2 lit. b) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016 permit celor care îndeplinesc condițiile de pensionare prevăzute de legislația sistemului public de pensii să obțină pensie de serviciu și pentru o vechime în specialitate de minimum 4 ani.

123. În legătură cu *cea de-a doua categorie de solicitanți, și anume foștii auditori publici externi care, la data solicitării pensiei de serviciu, erau pensionari pentru limită de vârstă, într-o primă orientare jurisprudențială* s-a apreciat că posibilitatea acordării pensiei de serviciu pentru o vechime mai mică de 14 ani în funcția de auditor public extern în cadrul Curții de Conturi există numai pentru cei care îndeplineau această funcție la data pensionării. În esență, procedând la interpretarea aceluiași dispoziții legale enunțate mai sus, instanțele au reținut că art. 51 alin. (11) din Legea nr. 94/1992 se referă tot la persoane care, la data pensionării, au avut o altă ocupație — la fel ca și în cazul alin. (8) —, singura diferență între ipotezele din cele două alineate [(11) și (8)], constând în aceea că alin. (11) vizează pensionari din sistemul public de pensii, iar alin. (8) persoane care nu au calitatea de pensionari și care solicită direct acordarea pensiei de serviciu. Restul condițiilor de acordare a pensiei de serviciu rămâne neschimbat, legiuitorul făcând trimitere expresă la vechimea în specialitate de cel puțin 14 ani, aplicabilă, deci, și în cazul celor care, la data pensionării, nu ocupau funcția de auditor public extern la Curtea de Conturi. S-au avut în vedere și dispozițiile art. 2 lit. b) și d) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, care nu completează prevederile legale în aplicarea cărora au fost date și nu pot fi interpretate decât în sensul că se referă la persoanele care, la data pensionării, au sau au avut funcția de auditor public extern.

124. *Cea de-a doua orientare jurisprudențială, privind aceeași categorie a celor deja pensionați la data solicitării pensiei de serviciu*, a constatat, fără distincții în legătură cu ocupația avută la data pensionării din sistemul public de pensii, că aceste persoane pot beneficia de pensie de serviciu dacă îndeplinesc condiția de vechime minimă de 4 ani, prevăzută în art. 51 alin. (3) din Legea nr. 94/1992. În acest sens, art. 2 lit. d) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, aplicabil în situația pensionarilor, trimite, după caz, la lit. a) sau b). Or, art. 2 lit. b) vizează tocmai situația celor cu o vechime în specialitate de 4 ani, condiție îndeplinită de solicitant, alături de celelalte cerințe — vârsta standard de pensionare și stagiul minim de cotizare, prevăzute în anexa nr. 5 la Legea nr. 263/2010, care, prin ipoteză, sunt îndeplinite în cazul celor pensionați la data solicitării pensiei de serviciu.

125. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii reține că, în cazul ambelor categorii de solicitanți, prima orientare jurisprudențială este cea corectă.

126. În explicitarea concluziei enunțate în precedent trebuie pornit de la evoluția legislativă în materia pensiei de serviciu pentru auditorii publici externi ai Curții de Conturi și scopul reinstaurării acestui sistem de pensii în beneficiul categoriei profesionale menționate, la care se adaugă metodele de interpretare oferite de teoria generală a dreptului (gramaticală, logică, teleologică și sistematică), în vederea descifrării semnificației dispozițiilor legale relevante pentru problemele de drept cuprinse în sesizarea cu recurs în interesul legii.

127. În ceea ce privește succesiunea în timp a legislației în materia pensiei de serviciu pentru auditorii publici externi ai Curții de Conturi, Înalta Curte de Casație și Justiție observă că, prin art. 1 pct. 61 din Legea nr. 217/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, s-a prevăzut că „(...) (2) persoanele care au îndeplinit funcția de controlor financiar sau auditor public extern pe o durată de cel puțin 14 ani în cadrul Curții de Conturi beneficiază la data pensionării de pensii de serviciu, în condițiile prevăzute de lege pentru funcționarul public parlamentar” [devenit art. 51 alin. (2) din Legea nr. 94/1992, în urma republicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 282 din 29 aprilie 2009].

128. Aceste pensii de serviciu au fost abrogate prin art. 1 lit. h) din Legea nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor (*Legea nr. 119/2010*) și art. 196 lit. j) din Legea nr. 263/2010, cu consecința înglobării vechimii în specialitate, indiferent de durată, în stagiul de cotizare realizat, dar fără vreun beneficiu asupra cuantumului drepturilor la pensie, supus, de la data abrogării, regulilor de drept comun, aferente sistemului public de pensii.

129. Referitor la aceste abrogări, prin Decizia nr. 297 din 27 martie 2012 a Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 309 din 9 mai 2012, s-a admis excepția de neconstituționalitate și s-a constatat că dispozițiile art. 1 lit. h) din Legea nr. 119/2010 și art. 196 lit. j) din Legea nr. 263/2010 sunt neconstituționale, în măsura în care se aplică și consilierilor de conturi.

130. Ulterior acestei decizii, legiuitorul și-a reconsiderat optica privind pensiile de serviciu, inclusiv în legătură cu cele ale auditorilor publici externi, revizuiind cadrul legal existent, în sensul reintroducerii acestora în Legea nr. 94/1992, prin art. 1 pct. 2 din Legea nr. 7/2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 41 din 19 ianuarie 2016. Opțiunea legiuitorului s-a realizat prin completarea cu 17 noi alineate a art. 51 din Legea nr. 94/1992.

131. Recompensarea acestei categorii profesionale prin reinstituirea, în condițiile arătate mai sus, a pensiei de serviciu s-a realizat în considerarea activității specifice funcției de auditor public extern, astfel cum este descrisă în art. 51 alin. (18) din Legea nr. 94/1992 în forma actuală, dar și a incompatibilităților prevăzute de Codul etic al profesiei, la care este supusă, aspect care rezultă și din expunerea de motive a inițiativei legislative din 2016.

132. Reținând istoricul modificărilor normative, astfel cum a fost expus în precedent, și apelând la metodele de interpretare a dispozițiilor legale, la care s-a făcut deja referire, Înalta Curte de Casație și Justiție constată că prin noua configurație legislativă s-a prevăzut, ca regulă generală exprimată în cuprinsul art. 51 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 94/1992, că „persoanele care au îndeplinit funcția de auditor public extern pe o durată de cel puțin 14 ani în cadrul Curții de Conturi beneficiază, la îndeplinirea condițiilor standard de pensionare prevăzute de legislația în vigoare privind sistemul public de pensii, de pensie de serviciu, în cuantum de 80% din baza de calcul reprezentată de media veniturilor brute lunare realizate, cu caracter permanent, corespunzătoare ultimelor 12 luni de activitate anterioare lunii în care se depune cererea de pensionare”.

133. Prin ipoteză, art. 51 alin. (2) teza întâi privește persoanele care au îndeplinit sau urmează să îndeplinească condițiile standard de pensionare (vârsta standard de pensionare și stagiul minim de cotizare, prevăzute în anexa nr. 5 la Legea nr. 263/2010), după intrarea în vigoare a legii care a reinstabilit beneficiul pensiei de serviciu, Legea nr. 7/2016, au o vechime în specialitate de cel puțin 14 ani și, totodată, erau în funcția de auditor public extern la data pensionării, considerată data îndeplinirii condițiilor standard.

134. Această concluzie derivă din interpretarea literală, logică și sistematică a textului de lege evocat, combinat cu

regula aplicării imediate a legii civile noi, reglementată în art. 6 alin. (5) din Codul civil.

135. Astfel, art. 51 alin. (2) prevede că „persoanele (...) beneficiază la îndeplinirea condițiilor standard de pensionare (...) de pensie de serviciu (...)”, ceea ce înseamnă că, la data intrării în vigoare a Legii nr. 7/2016, aceste condiții nu erau încă întrunite, urmând ca solicitantul să îndeplinească vârsta standard de pensionare și să realizeze stagiul minim de cotizare în viitor, ulterior adoptării legii în discuție.

136. În plus, ca efect al principiului sus-enunțat, legea nouă se aplică actelor, faptelor, situațiilor juridice produse, săvârșite sau născute după intrarea sa în vigoare, fiind relevantă, în mod logic, stabilirea regimului juridic al pensiilor de serviciu în cazul persoanelor care îndeplinesc condițiile prevăzute de lege după intrarea sa în vigoare și cărora, în mod evident, li se aplică acest regim.

137. Pe de altă parte, situația celor care, la data intrării în vigoare a legii, erau deja pensionați, ceea ce presupune, implicit, că întruniseră condițiile standard de pensionare, este reglementată într-un alineat separat — (11) — din art. 51, asupra situației acestor persoane Înalta Curte de Casație și Justiție urmând a reveni cu analiza condițiilor privind beneficiul pensiei de serviciu.

138. Considerentul pentru care se apreciază că alin. (2) îi vizează pe auditorii publici externi în funcție la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare este subsumat existenței alin. (8) din art. 51, care îi tratează, în mod distinct, pe cei care, la data pensionării, aveau altă ocupație.

139. De asemenea, ipoteza art. 51 alin. (2) din Legea nr. 94/1992 se suprapune perfect cu cea din art. 2 lit. a) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, care se referă la „auditorii publici externi care îndeplinesc condițiile de pensionare (...) și care au realizat în cadrul Curții de Conturi, în această calitate, o vechime în specialitate de 14 ani sau mai mult”. După cum se poate observa, dispoziția legală enunțată folosește termenul de „auditor public extern”, ceea ce presupune că solicitantul pensiei de serviciu ocupă această funcție la data pensionării, în timp ce, pentru categoria celor care aveau altă ocupație la îndeplinirea condițiilor standard de pensionare, face vorbire despre „persoanele” care, la data respectivă, pretind acordarea pensiei de serviciu — art. 2 lit. c) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016.

140. Toate aceste precizări sunt importante, în lipsa lor și în condițiile caracterului neclar și imprecis al dispozițiilor legale, așa cum se va arăta în continuare, neputându-se stabili care sunt persoanele ce pot beneficia de pensie de serviciu și care sunt cerințele legale pe care trebuie să le respecte pentru a accede la acest tip de pensie.

141. Revenind la diferitele categorii de beneficiari se constată că, în același cadru legislativ determinat de adoptarea Legii nr. 7/2016, în art. 51 alin. (3) s-a prevăzut, cu titlu de excepție, că „de pensia de serviciu prevăzută la alin. (2) beneficiază și persoanele care au îndeplinit funcția de auditor public extern, la îndeplinirea condițiilor standard de pensionare prevăzute de legislația în vigoare privind sistemul public de pensii, din care la Curtea de Conturi minimum 4 ani, caz în care cuantumul pensiei prevăzut la alin. (2) va fi micșorat cu 1% pentru fiecare an care lipsește din vechimea de 14 ani”.

142. Dificultatea interpretării normei din alin. (3), în sensul de a se stabili dacă se aplică sau nu și celor care aveau altă ocupație [art. 51 alin. (8)] sau erau pensionari pentru limită de vârstă la data cererii de acordare a pensiei de serviciu [art. 51 alin. (11)], în ambele cazuri pentru o vechime în specialitate la Curtea de Conturi mai mare de 4 ani, dar inferioară celei de 14 ani, rezidă din folosirea greșită a semnului de punctuație virgulă în cuprinsul alin. (3), care delimitează funcția ocupată de persoanele ce solicită acest tip de pensie, cea de „auditor public extern”, și momentul la care o pot pretinde, respectiv la „îndeplinirea condițiilor standard de pensionare”.

143. În accepțiunea celor care au o vechime cuprinsă între 4 ani și 14 ani și care nu mai aveau calitatea de auditor public extern la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare, aceste persoane fiind titularii acțiunilor care au generat practica neunitară, alături de cei deja pensionați, și care, de asemenea, la data pensionării, ieșiseră la pensie din altă ocupație, s-ar putea crede că rolul virgulei reflectă voința legiuitorului de a acorda beneficiul pensiei de serviciu tuturor celor care au îndeplinit la un moment dat această funcție, pentru perioada prevăzută în text (între 4 și 14 ani), pensia urmând a fi solicitată la îndeplinirea condițiilor standard, iar nu că ar trebui să fie în funcție la data pensionării.

144. În realitate, dispoziția legală nu poate conduce la un astfel de raționament, de vreme ce situația celor care, la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare, aveau altă ocupație este tratată într-un alineat distinct [alin. (8)] și implică, așa cum se va arăta în continuare, o altă condiție privind vechimea în specialitate.

145. În consecință, neexistând nicio rațiune pentru care legiuitorul a utilizat în conținutul art. 51 alin. (3) acest semn de punctuație, trebuie considerat ca fiind inexistent, sensul legii fiind de a marca necesitatea ocupării funcției de auditor public extern la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare de către persoana care, cu o vechime între 4 ani și 14 ani, solicită acordarea pensiei de serviciu.

146. De asemenea, art. 51 alin. (3) din Legea nr. 94/1992 în forma actuală corespunde cu art. 2 lit. b) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, dispoziție care face referire tot la „auditorii publici externi”, deci, la persoane în funcție, care îndeplinesc condițiile de pensionare privind sistemul public de pensii în vigoare și care, astfel, pot beneficia de pensie de serviciu, dacă au realizat o vechime în specialitate de cel puțin 4 ani în cadrul Curții de Conturi, în această calitate.

147. Prin urmare, dispozițiile alin. (2) și (3) din art. 51 îi vizează pe auditorii publici externi, care, la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare, ocupau această funcție, caracterul derogator din alin. (3) în raport cu alin. (2) referindu-se doar la condiția vechimii în specialitate, respectiv de cel puțin 4 ani, iar nu minimum 14 ani, cât este regula generală, și cu consecința firească a diminuării, în acest caz, a cuantumului pensiei de serviciu cu un procent de 1% pentru fiecare an care lipsește din vechimea de 14 ani.

148. Nu în ultimul rând, opțiunea legiuitorului de a beneficia de pensie de serviciu și cei care au o vechime de minimum 4 ani, inferioară însă celei de 14 ani, cu condiția de a fi avut calitatea de auditor public extern la data îndeplinirii condițiilor de pensionare, confirmă intenția organului de legiferare de a compensa, în acest fel, interdicțiile și incompatibilitățile la care este supus cel care a ocupat și, totodată, a ieșit la pensie din această funcție. În alți termeni, legiuitorul a înțeles să recompenseze nu numai activitatea desfășurată în această calitate, raportat la interdicțiile prevăzute în Codul etic al profesiei, dintre care cea mai importantă se referă la imposibilitatea exercitării oricărei alte funcții, cu consecințe implicite asupra veniturilor obținute, dar și fidelitatea celui care se pensionează din această profesie.

149. Referitor la persoanele care, la data pensionării (a îndeplinirii condițiilor standard de pensionare), aveau/au avut o altă ocupație, alin. (8), care reglementează cazul acestor persoane, este clar în privința condiției vechimii în specialitate, care trebuie să fie de cel puțin 14 ani.

150. Textul alin. (8) face trimitere, în mod explicit, la „condițiile de vechime în specialitate, în cadrul Curții de Conturi, prevăzute la alin. (2)”, iar nu la alin. (3), deci, cel puțin 14 ani, cât este durata vechimii menționate în alin. (2).

151. În plus, formula de calcul al pensiei de serviciu este aceeași cu cea stabilită de lege pentru auditorii publici externi care ies la pensie din funcție și au o vechime în specialitate de cel puțin 14 ani, tocmai regula generală din același alin. (2). Astfel, teza finală a alin. (8) menționează că „în acest caz, baza

de calcul al pensiei de serviciu o reprezintă media veniturilor brute lunare din ultimele 12 luni anterioare lunii în care se depune cererea de pensionare, realizate de auditorii publici externi aflați în activitate în condiții identice de funcție, vechime, grad sau treaptă unde și-a desfășurat activitatea solicitantul, înaintea eliberării din funcția de auditor public extern”.

152. După cum se poate constata din lectura alin. (8) teza finală, nu se regăsește, în cuprinsul textului, niciun fel de referire la reducerea cuantumului pensiei de serviciu cu un procent de 1% pentru fiecare an care lipsește din cei 14 ani, ceea ce este în deplin acord cu trimiterea pe care legiuitorul a făcut-o la condiția de vechime în specialitate din alin. (2).

153. În mod evident, alin. (8) trebuie coroborat cu alin. (9) din cuprinsul art. 51, care reglementează o condiție în plus pentru accesul la pensia de serviciu, și anume ca eliberarea din funcția de auditor public extern să fi avut loc din motive neimputabile, ceea ce justifică încă o dată intenția legiuitorului de a recompensa, printr-un quantum diferit al pensiei de serviciu față de cea din sistemul public de pensii, persoana care nu numai că a îndeplinit condițiile de vechime prevăzute de lege, dar a și respectat celelalte reguli din Codul etic, prin prisma unei conduite profesionale corecte.

154. Dispozițiile art. 51 alin. (8) sunt transpuse întocmai în cuprinsul art. 2 lit. c) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, care prevede că „persoanele care îndeplinesc condițiile prevăzute la lit. a) și care, la data cererii de acordare a pensiei de serviciu în temeiul Legii au avut sau au o altă ocupație, numai dacă au fost eliberate din funcția de auditor public extern din cadrul Curții de Conturi din motive neimputabile acestora”.

155. Or, condiția de vechime în specialitate menționată la art. 2 lit. a) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016 este de „14 ani sau mai mult”.

156. În concluzie, în ceea ce privește prima categorie de solicitanți ai pensiei de serviciu evocată în memoriul procurorului general, și anume foștii auditori publici externi care, la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare, aveau altă ocupație, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii constată că aceste persoane nu pot beneficia de pensia de serviciu prevăzută de art. 51 alin. (3) din Legea nr. 94/1992 pentru o vechime minimă de 4 ani în funcția de auditor public extern în cadrul Curții de Conturi.

157. Referitor la cea de-a doua categorie de solicitanți, respectiv a celor care, la data solicitării pensiei de serviciu, sunt pensionari pentru limită de vârstă [art. 51 alin. (11) din Legea nr. 94/1992], se impun, de asemenea, mai multe precizări.

158. Textul de lege este neclar și incomplet întrucât, deși în prima parte nu conține nicio prevedere în legătură cu durata vechimii în specialitate, ceea ce ar conduce la ideea că aceasta ar putea fi și între 4 și 14 ani, fără alte cerințe legate de ocupația avută la data pensionării, sau, eventual, chiar și sub 4 ani, în partea finală trimite la o formulă de calcul al pensiei, aferentă celor care au o vechime de cel puțin 14 ani în funcția de auditor public extern [art. 51 alin. (2)].

159. Astfel, conform art. 51 alin. (11) din Legea nr. 94/1992 în forma în vigoare în prezent, „de pensie de serviciu beneficiază și auditorii publici externi care, la data solicitării acestei pensii, sunt pensionari pentru limită de vârstă în sistemul public de pensii. În acest caz, cuantumului pensiei de serviciu este de 80% din baza de calcul reprezentată de media veniturilor brute lunare determinată potrivit alin. (2), realizate de un auditor public extern în activitate, în condiții identice de funcție, vechime, grad sau treaptă”.

160. Textul de lege stabilește, ca moment al deținerii calității de pensionar din sistemul public de pensii, data cererii pentru acordarea pensiei de serviciu, ceea ce creează două posibile situații în raport și cu momentul intrării în vigoare a Legii nr. 7/2016, care a reglementat acest tip de pensie în favoarea auditorilor/foștilor auditori publici externi. Fie pensia de serviciu

este solicitată de foștii auditori publici externi care s-au pensionat anterior intrării în vigoare a Legii nr. 7/2016, fie solicitanții îndeplinesc condițiile standard de pensionare după adoptarea acestei legi, obțin, mai întâi, decizie de pensionare în sistemul public de pensii și, ulterior, formulează și cerere pentru acordarea pensiei de serviciu. Aceasta din urmă este ipoteza care a și generat practica judiciară neunitară care a stat la baza memoriului de recurs în interesul legii pentru categoria celor deja pensionați la data solicitării pensiei de serviciu (pct. I, a doua categorie de solicitanți).

161. Fără dubiu, legea nu interzice celor care îndeplinesc condițiile standard de pensionare după intrarea în vigoare a Legii nr. 7/2016 un astfel de mecanism de obținere a pensiei mai favorabile, care implică mai întâi obținerea unei decizii de pensionare în sistemul public și, ulterior, a deciziei privind pensia de serviciu. Aceasta cu atât mai mult cu cât, potrivit art. 12 alin. (1) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, odată cu stabilirea cuantumului pensiei de serviciu se stabilește și pensia pentru limită de vârstă din sistemul public de pensii, potrivit legislației în vigoare, urmând a se acorda cuantumul mai avantajos [art. 12 alin. (2)].

162. Această categorie de pensionari, care îndeplinesc condițiile standard de pensionare după intrarea în vigoare a Legii nr. 7/2016 și au o decizie de pensie din sistemul public la data cererii pentru acordarea pensiei de serviciu, va urma regulile pentru obținerea acestui tip de pensie menționate în art. 51 alin. (3) sau alin. (8), după caz. Cu alte cuvinte, dacă au ieșit la pensie din funcția de auditor public extern, pot beneficia de pensia de serviciu și pentru o vechime cuprinsă între 4 ani și 14 ani [alin. (3)], iar dacă au avut altă ocupație la pensionarea din sistemul public, pot pretinde pensia de serviciu pentru o vechime în specialitate de minimum 14 ani [alin. (8)].

163. În privința acestor persoane, art. 51 alin. (11) nu conține, în realitate, niciun element de noutate față de dispozițiile anterioare din cuprinsul aceluiași articol, astfel cum au fost explicitate în precedent.

164. La aceeași concluzie conduce și interpretarea art. 2 lit. d) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, care, referindu-se la categoria pensionarilor, face, de asemenea, trimitere la condițiile prevăzute la lit. a) — vechime în specialitate de 14 ani sau mai mult, respectiv la lit. b) — vechime în specialitate de cel puțin 4 ani în această funcție, în cadrul Curții de Conturi, sub rezerva de a se fi pensionat din funcția de auditor public extern, pentru argumentele deja prezentate.

165. Problema reală de interpretare intervine în cazul celor care s-au pensionat anterior intrării în vigoare a Legii nr. 7/2016 și solicită acordarea pensiei de serviciu reglementate de acest act normativ.

166. În mod evident, art. 51 alin. (11) nu exclude această categorie de solicitanți de la beneficiul pensiei de serviciu, întrucât în conținutul său nu face nicio distincție în legătură cu momentul pensionării din sistemul public de pensii. Or, acolo unde legea nu distinge, nici interpretului nu îi este îngăduit să distingă — *Ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*.

167. În cazul acestor persoane, care s-au pensionat din sistemul public de pensii anterior intrării în vigoare a Legii nr. 7/2016 și solicită pensie de serviciu sub imperiul acestui act normativ, raționamentul trebuie să fie același cu cel expus pentru situația celor care, ulterior adoptării legii, îndeplinesc condițiile standard de pensionare și fie solicită direct acordarea pensiei de serviciu, fie dețin o decizie de pensionare în sistemul public și apoi pretind beneficiul pensiei de serviciu.

168. Nu există niciun motiv pentru a se crea un tratament diferit și, în cele din urmă, discriminatoriu între categoriile de pensionari în raport cu momentul la care aceste persoane au ieșit la pensie din sistemul public, deci, prin ipoteză, au îndeplinit condițiile standard de pensionare, respectiv anterior sau ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 7/2016.

169. Rațiunea legiuitorului pentru care a reinstabilit pensia de serviciu constă în compensarea, care se reflectă în cuantumul

acestui tip de pensie, a tuturor celor care, la un moment dat, au îndeplinit funcția de auditor public extern pentru o anumită perioadă, prevăzută de lege, sau care, deși au avut o vechime în specialitate mai mică de 14 ani, dar mai mare de 4 ani, s-au pensionat din această funcție.

170. Prin urmare, aceeași justificare a legii trebuie să se regăsească în cazul tuturor pensionarilor care se află în situații identice privind condițiile de vechime în specialitate sau care s-au pensionat din funcția de auditor public extern, indiferent de momentul la care s-a produs ieșirea la pensie.

171. Această modalitate de interpretare corespunde și principiului constituțional al egalității cetățenilor în fața legii, fără privilegii și fără discriminări [art. 16 alin. (1) din Constituția României], dar și principiului interzicerii discriminării, astfel cum este conceput în dreptul european [art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale; Protocolul nr. 12 la Convenție; art. 2 alin. (2) din Directiva 2000/43/CE a Consiliului Uniunii Europene].

172. În sprijinul concluziei că toate categoriile de pensionari trebuie să beneficieze în aceleași condiții de pensie de serviciu sunt și normele date în aplicarea Legii nr. 94/1992, care, fără distincție în raport cu momentul pensionării în sistemul public de pensii, includ în art. 2 lit. d) aceste persoane, pe care le supun exigențelor privind condițiile obținerii acestui tip de pensie categoriilor de la lit. a) sau b), după caz. Cum deja s-a arătat, lit. a) impune cerința vechimii în specialitate de 14 ani sau mai mult și, prin coroborare și cu lit. c), fără să mai prezinte relevanță, pentru aceste persoane, dacă au ieșit sau nu la pensie din funcția de auditor public extern, în timp ce lit. b) corelează durata vechimii, în cazul acestor persoane, inferioară celei de 14 ani, dar mai mare de 4 ani, cu condiția ca pensionarea să se fi făcut din funcție.

173. Nu în ultimul rând, nu poate fi împărțit, pentru niciuna dintre categoriile de pensionari, acel argument al unora dintre instanțe, conform căruia art. 51 alin. (11) din Legea nr. 94/1992 ar face referire tot la pensionarii care au avut o altă ocupație la data pensionării. Textul de lege nu conține o asemenea distincție, astfel încât situația pensionarilor trebuie reglată prin interpretarea coroborată a tuturor dispozițiilor legale relevante din cuprinsul art. 51 din Legea nr. 94/1992 și art. 2 din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, în plus, urmând ca, în cazul unei vechimi în specialitate inferioare celei de 14 ani, să se aibă în vedere și ocupația avută de pensionar la momentul ieșirii la pensie.

174. Dacă pensionarea s-a făcut din altă ocupație, beneficiază de pensie de serviciu doar persoanele care au o vechime în specialitate de 14 ani sau mai mult; în cazul în care pensionarea s-a făcut din funcția de auditor public extern, atunci beneficiază de pensie de serviciu și pensionarii cu o vechime în specialitate cuprinsă între 4 ani și 14 ani.

175. Prin urmare, pentru argumentele expuse mai sus, trebuie să se considere că dispozițiile art. 51 alin. (11) din Legea nr. 94/1992 trimit, atât în ceea ce privește condiția vechimii în specialitate, raportat, pentru cea inferioară duratei de 14 ani, și la ocupația avută la momentul ieșirii la pensie, cât și referitor la algoritmul de calcul al pensiei de serviciu, la alin. (2), precum și la alin. (3) din cuprinsul aceluiași articol, după caz.

176. În concluzie, în cazul celor care, la data solicitării pensiei de serviciu, erau pensionari pentru limită de vârstă în sistemul public de pensii, indiferent de data ieșirii la pensie în raport cu momentul intrării în vigoare a Legii nr. 7/2016, nu beneficiază de pensie de serviciu pentru o vechime în specialitate cuprinsă între 4 ani și 14 ani cei care aveau altă ocupație la data pensionării.

177. Punctul II din sesizarea cu recurs în interesul legii supune dezbaterii problema interpretării art. 51 alin. (14) din Legea nr. 94/1992 în forma actuală, în legătură cu existența sau nu a obligației Curții de Conturi de a elibera adeverința-tip prevăzută de acest text de lege celor care nu îndeplinesc

condițiile prevăzute de actul normativ menționat pentru a accede la pensia de serviciu.

178. Într-o primă orientare jurisprudențială s-a considerat că instituția enunțată are obligația de a emite un asemenea document, fără să procedeze la efectuarea de verificări în legătură cu îndeplinirea sau neîndeplinirea de către solicitant a condițiilor pentru a beneficia de pensie de serviciu. Astfel de verificări intră în atribuțiile decidentului pensiei respective, și anume casele de pensii teritoriale, și, în caz de litigiu, instanțelor de judecată investite cu acțiuni având ca obiect stabilirea dreptului la acest tip de pensie. Prin adeverința-tip nu se naște dreptul la pensia de serviciu, iar a verifica întrunirea sau neîntrunirea condițiilor solicitantului de a obține această pensie presupune substituirea angajatorului/fostului angajator în competențele caselor teritoriale de pensie. Mai departe, litigiile generate de refuzul Curții de Conturi de a elibera adeverința-tip s-ar judeca în absența participării singurului decident al pensiei de serviciu, ceea ce este de neconceput. Mai mult, nu se impune instituției emitente să înscrie elemente fictive în adeverință, ci exact ceea ce rezultă din evidențele sale în legătură cu durata desfășurării activității petentului în cadrul acesteia, precum și veniturile plătite unui salariat cu funcție echivalentă, la data părăsirii funcției de către solicitant. De asemenea, nu subzistă niciun motiv pentru ca fostul angajat al Curții de Conturi să fie tratat mai puțin favorabil, discriminatoriu față de orice alt salariat căruia Codul muncii, prin art. 34 alin. (5) — normă cu caracter imperativ, îi garantează dreptul la obținerea unei adeverințe de la angajator, indiferent dacă respectivul document este unul tip sau al cărui conținut este lăsat la libera apreciere a angajatorului.

179. În cea de-a doua orientare jurisprudențială s-a apreciat că legea instituie în sarcina emitentului obligația de a verifica îndeplinirea condițiilor pentru ca solicitantul să accedă la pensia de serviciu, art. 51 alin. (14) din Legea nr. 94/1992 prevăzând, în mod expres, această obligație. O asemenea obligație nu are un caracter abstract, fără rezultat, adeverința-tip trebuind să cuprindă și baza de calcul al pensiei de serviciu, la care nu se poate ajunge în lipsa îndeplinirii condițiilor reglementate de lege în persoana fostului angajat. Așadar, într-un astfel de caz, refuzul Curții de Conturi de a elibera documentul în discuție este justificat, rolul adeverinței-tip fiind de a permite înscrierea solicitantului la pensia de serviciu, nu de a genera verificarea ulterioară a îndeplinirii condițiilor de înscriere. Pentru aceste motive, nu poate fi ignorată responsabilitatea angajatorului la eliberarea adeverinței-tip, conform art. 51 alin. (14) din Legea nr. 94/1992 și art. 18 din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016. Instanțele care au împărtășit această opinie au procedat ele însele la verificarea condițiilor pentru obținerea pensiei de serviciu de către reclamant, respingând acțiunea sau confirmând, în calea de atac, soluția de respingere pentru ipoteza în care solicitantul nu se încadra în dispozițiile art. 51, pentru a beneficia de acest tip de pensie. Cum s-a arătat în precedent, trebuie avute în vedere în sensul susținerii acestei opinii jurisprudențiale și acele hotărâri judecătorești definitive în care, deși judecătorul cauzei nu a tratat, în mod distinct, existența sau inexistența obligației Curții de Conturi de a face verificări asupra condițiilor pensiei de serviciu, a procedat la cercetarea acestor cerințe, pronunțând o soluție de respingere în caz de neîndeplinire.

180. Cea de-a doua opinie jurisprudențială este cea corectă.

181. Potrivit art. 51 alin. (14) din Legea nr. 94/1992, „elementele necesare stabilirii pensiei de serviciu prevăzute de prezenta lege referitoare la vechimea în funcția de auditor public extern și baza de calcul al pensiei se dovedesc cu document eliberat de către Curtea de Conturi, pe răspunderea acesteia”.

182. Acest document justificativ este prevăzut în art. 9 alin. (3) lit. c) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, sub denumirea de „adeverință-tip”, care trebuie să cuprindă elementele necesare stabilirii pensiei de serviciu, conform modelului prevăzut în anexa nr. 2 sau nr. 4,

după caz (în situația de față, interesează anexa nr. 2, care îi vizează pe auditorii publici externi, în timp ce anexa nr. 4 se referă la consilierii de conturi, categorie care nu formează obiectul recursului în interesul legii).

183. Scopul adeverinței-tip este conținut chiar în denumirea sa, conform anexei nr. 2, acesta fiind „pentru stabilirea pensiei de serviciu (...)”.

184. În cuprinsul documentului se arată că prin acesta „se adeverește”, urmând rubricile privind datele solicitantului, calitatea pe care o deține/a deținut-o în cadrul Curții de Conturi [și care trebuie să se plieze pe activitățile indicate în cuprinsul art. 51 alin. (18) din Legea nr. 94/1992, în care se explicitează sintagma *auditor public extern*], mențiunea că solicitantul „se încadrează” (în mod evident, la beneficiul pensiei de serviciu) și textul de lege care îi permite o astfel de încadrare; vârsta la data solicitării pensiei de serviciu; vechimea în activitatea de auditor public extern; media veniturilor totale brute, utilizată la stabilirea pensiei de serviciu; confirmarea, acolo unde este cazul, a încetării raportului de serviciu/de muncă din motive neimputabile solicitantului. O dată în plus, în accentuarea răspunderii emitentului la eliberarea actului, astfel cum se prevede și în art. 51 alin. (14) din Legea nr. 94/1992, în conținutul adeverinței-tip, conform anexei nr. 2, există mențiunea finală a certificării corectitudinii și legalității datelor înscrise în acest document, sub semnătura organelor competente din cadrul Curții de Conturi.

185. Prin urmare, emitentul adeverinței-tip atestă, certifică îndeplinirea de către solicitant a condițiilor prevăzute de lege pentru a beneficia de pensie de serviciu, ceea ce implică, în mod firesc, o operațiune prealabilă de verificare a acestor condiții, cu consecința refuzului justificat de a-l elibera, în caz de neîndeplinire.

186. Aceasta nu înseamnă că angajatorul/fostul angajator se substituie caselor teritoriale de pensii în atribuțiile care le revin în emiterea documentului final privind acordarea pensiei de serviciu, conform art. 104 alin. (2) din Legea nr. 263/2010, întrucât legea nu circumscrie o astfel de putere decizională în competența Curții de Conturi, care nu stabilește ea acest tip de pensie.

187. Eliberarea unui document doveditor al îndeplinirii condițiilor prevăzute de lege pentru stabilirea pensiei de serviciu, ca premisă a obținerii beneficiului acestei pensii, presupune analizarea de către emitent a respectivelor cerințe legale, de altfel, ca în cazul oricărui tip de act care probează o anumită situație juridică sau raport de drept (de exemplu, în cazul actelor notariale). Cel care eliberează un asemenea act este dator să verifice condițiile impuse de lege la emiterea lui.

188. Contrar argumentelor din prima orientare jurisprudențială, în cazul adeverinței-tip, este obligatorie completarea tuturor rubricilor din conținutul acestui document, nefiind posibilă nici adăugarea unor termeni sau rubrici noi, cum ar fi mențiunea că solicitantul „nu se încadrează” la pensie de serviciu. Avem în vedere tocmai rolul acestui act, de a proba, printre altele, îndeplinirea cerințelor legale pentru a se accede la pensia respectivă, care implică, pentru angajator, obligația prealabilă de verificare.

189. În ipoteza în care intenția legiuitorului ar fi fost să excludă filtrul Curții de Conturi în verificarea condițiilor prevăzute de lege pentru accesul la pensia de serviciu nu ar fi menționat, ca document justificativ, o adeverință-tip cu rubricile enunțate mai sus, conform modelului din anexa nr. 2 din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, ci acte de tipul celor menționate în dreptul comun [art. 34 alin. (5), art. 40 alin. (2) lit. h) din Codul muncii], care să ateste activitatea desfășurată de petent, durata activității, salariul, vechimea în muncă, în meserie și specialitate sau calitatea de salariat.

190. Or, dispozițiile din lege și din normele date în aplicarea sa sunt explicite în ceea ce privește tipul de document și conținutul său, diferite de cele menționate în textele indicate mai sus din Codul muncii.

191. Nu în ultimul rând, algoritmul de calcul al pensiei de serviciu implică și stabilirea elementelor salariale care stau la baza acestei formule de calcul, prin indicarea mediei veniturilor brute lunare realizate, cu caracter permanent, corespunzătoare ultimelor 12 luni de activitate anterioare lunii în care se depune cererea de pensionare (în cazul auditorilor publici externi aflați în activitate), fie prin indicarea aceleiași baze de calcul al pensiei, prin raportare la veniturile realizate de auditorii publici externi aflați în condiții identice de vechime, funcție, grad sau treaptă unde și-a desfășurat activitatea solicitantul, fost auditor public extern, eliberat din funcție pentru motive neimputabile sau beneficiar al unei pensii pentru limită de vârstă stabilite în sistemul public de pensii.

192. Stabilirea acestor elemente de natură salarială, care constituie baza de calcul al pensiei de serviciu, presupune ca solicitantul să îndeplinească toate cerințele legale pentru a beneficia de acest tip de pensie, ordinea rubricilor adevărului-tip nefiind întâmplătoare. În alți termeni, completarea acestor rubrici se face în etape, indicarea mediei veniturilor totale brute, utilizate la stabilirea pensiei de serviciu, neputând fi realizată în absența justificării de către solicitant a îndeplinirii tuturor condițiilor pentru a accede la pensia de serviciu (condițiile standard de pensionare — vârstă, stagiul minim de cotizare; vechime în specialitate mai mare sau egală cu 14 ani și, în cazul vechimii între 4—14 ani, prin relaționare cu ocupația avută la data pensionării).

193. În concluzie, instituția Curții de Conturi este abilitată de lege în efectuarea verificărilor privind îndeplinirea de către solicitant a cerințelor legale pentru a obține pensie de serviciu, urmând a refuza eliberarea adevărului-tip prevăzute în art. 51 alin. (14) din Legea nr. 94/1992, modificată și completată prin Legea nr. 7/2016, cu referire la art. 9 alin. (3) lit. c) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, celor care nu întrunesc cerințele prevăzute de lege pentru a beneficia de pensia de serviciu în calitate de foști auditori publici externi.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

1. În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 51 alin. (2) teza întâi, alin. (3), alin. (8), alin. (9) și alin. (11) din Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată, cu modificările și completările ulterioare, raportate la prevederile art. 2 din Normele cu privire la stabilirea pensiei de serviciu conform prevederilor Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, astfel cum a fost modificată și completată prin Legea nr. 7/2016 și Legea nr. 145/2017, aprobate prin Ordinul președintelui Curții de Conturi și al președintelui Casei Naționale de Pensii Publice nr. 285/138/2016, cu modificările și completările ulterioare, foștii auditori publici externi care, la data îndeplinirii condițiilor standard de pensionare, aveau o altă ocupație, precum și foștii auditori publici externi care, la data solicitării, erau pensionari pentru limită de vârstă, ieșiți la pensie din altă ocupație, nu pot beneficia de pensia de serviciu prevăzută de art. 51 alin. (3) din Legea nr. 94/1992 pentru o vechime minimă de 4 ani în funcția de auditor public extern în cadrul Curții de Conturi.

2. În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 51 alin. (14) din Legea nr. 94/1992, raportate la prevederile art. 9 alin. (3) lit. c) din Normele aprobate prin Ordinul nr. 285/138/2016, nu există obligația Curții de Conturi de a elibera adevărul-tip, necesară în vederea stabilirii pensiei de serviciu, persoanelor care nu îndeplinesc cerințele prevăzute de lege pentru a beneficia de pensia de serviciu, în calitate de foști auditori publici externi.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 7 decembrie 2020.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CORINA-ALINA CORBU

Magistrat-asistent,
Elena Adriana Stamatescu

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ70050699XX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

